

το άδειο μας πρόσωπο
η Κύπρος το πληρώνει

- Τα γεγονότα
- "Αιδώ Λευκωσία"

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Κουβαλούσαμε
στους ώμους μας τις πέτρες
από το φρούριο της Κερύνειας
κι αφήσαμε μέσα την τέφρα της πατρίδας.
Είπε ο γέροντας:
Τα σπίτια που είχαμε τα πήραν
κι ανάρτησαν τα όπλα μας στους τοίχους.
Μ΄ αυτά κυκλωμένους τους απειλεί σιδηρούς ύπνος.
Είπε η γυναίκα:
Έγιναν κύριοι στο δαχτυλίδι του γάμου και στα οστά του.
Είχε το χέρι εναντιωμένο στα ερείπια του προσώπου του.
Η σφαίρα στόχευε
την κορυφή της τροχιάς της και βρήκε τον άντρα.

Γιώργος Μοράρης

ΑΝΑΨΕ ΤΟ ΤΣΙΓΑΡΟ

Εκείνο το βλέμμα με το τσιγάρο στο στόμα... Εκείνος ο ύστατος χαιρετισμός με το τσιγάρο αναμμένο θα πρέπει να τοιχοκολληθεί παντού... Στα σχολεία, τα δημόσια κτίρια, στις πλατείες, στις καρδιές μας...
Το βλέμμα του Καραολή καθώς οδηγείται στην αγχόνη... Και το βλέμμα του Σολωμού που ούτε στιγμή δεν καταδέχτηκε να κοιτάξει τους Τούρκους... Ανέβασε την χαμένη περηφάνια μας στα πιο ψηλά σκαλοπάτια, αυτά που τραγούδησε ο Ευαγόρας...
Σαν άλλος Σολωμός, με το τσιγάρο αναμμένο, τραγούδησε τον δικό του ύμνο ελευθερίας, που κανένας λόγος και καμιά γραφίδα δεν μπορεί να άδει...
Οι Τούρκοι σάστισαν... Το ίδιο και εμείς... Δεν το πίστευαν... Το ίδιο και εμείς... Άρχισαν να στρέφουν τα όπλα πάνω του... Εμείς τους βλέπαμε και φωνάζαμε, στάματα παιδί μου, που πας, θα σκοτωθείς.
Οι Σκύλοι πυροβόλησαν και άρχισαν να τρέχουν και να ρίχνουν... πανδαιμόνιο, φονικό, πανικός... Και ο Σολωμός καθώς γλιστρούσε τους έφτυνε για τελευταία φορά, μαζί και την αδιαφορία μας και όλους αυτούς που λίγες μέρες μετά θα άρχιζαν να λοιδορούν, να χλευάζουν, να λασπώνουν και να ψηφοθηρούν το παλικάρι...
Ποτέ δεν θα ξεχάσουμε εκείνο το βλέμμα όσο και αν προσπαθήσουμε... ποτέ δεν θα ξεχάσω τα λόγια ενός άλλου παλικαριού που έλεγαν: και από εκεί κατοχή, και από εδώ...
Ένα απλό παιδί κατάλαβε αυτό που χρόνια προσπαθούμε να καταλάβει η σωφροσύνη και η μικροαστική μας νομιμότητα...
Εμείς οι μεγαλύτεροι που χρόνια ψηφίζουμε ό,τι χειρότερο έχει να επιδείξει αυτός ο τόπος... Κόκκινα και μπλε ανθρωπάκια που πωλούν πατριωτισμό σε τιμή ευκαιρίας... Ήθος με δόσεις τη στιγμή που η πατρίδα γεννά παιδιά, η άλλη πατρίδα που δεν ξέρουν κυοφορεί Τάσους και Σολωμούς... Παιδιά που περιφρονούν το θάνατο και τα μπαλκόνια... παιδιά που τα νομίζατε χαμένα μέσα στη δική σας Νιρβάνα...

Π.Λ.

ες γην εναλίαν Κύπρον ου μ' εθέσπισεν...

Σάββατο 10 Αυγούστου, Λεμεσός

...Κι η πόλη στους δρόμους. Στο λιμάνι, στις διασταυρώσεις, στις αερογέφυρες, μαυρίζει ο τόπος. Νοιώθουμε επάνω μας καρφωμένα αμέτρητα ζευγάρια μάτια, χέρια που σηκώνονται να μας αγγίξουν, στόματα όπου ανθίζει το καλωσόρισμα.

"Όχι γιαγιά, δεν είμαστε εμείς οι ελευθερωτές, αν κάποτε γίνει, εσείς θα είστε, η Κερύνεια δεν παίρνεται με μηχανάκια, μια συμβολική ενέργεια κάνουμε εμείς".

"Μα αυτό καμαρώνουμε σε σας, ότι λευτερώνετε την ελπίδα, αυτά τα σύμβολα που κουβαλάτε στις μοτόρες χειροκροτάμε...".

...Και το ποτάμι βρυχώμενο παίρνει το δρόμο για τον Βορρά και πλημμυρίζει τις εθνικές οδούς και στις όχθες και στα γεφύρια αντηχεί το χειροκρότημα.

Τα μάτια βουρκώνουν, είναι πολύ για να τ' αντέξεις.

Κι αυτή η αγάπη θα μας ακολουθεί όλη την καυτή εβδομάδα του Αυγούστου. Μοτοροκυκλιστές στην Κύπρο...

Κυριακή 11 Αυγούστου, Λευκωσία

...Αναμονή κάτω απ' τον καυτό ήλιο. Φάλαγγες μηχανάκια πάνε κι έρχονται. Κάθε κυβισμός. Τα "παιδιά με τα μαλλιά και με τα μαύρα ρούχα". Η πίσω όψη του κυπριακού "θαύματος". Στα αγριεμένα πρόσωπά τους αποτυπωμένη η υπέρβαση μιας κοινωνίας βολεμένης και συντηρητικής, μιας κοινωνίας που πάσχισε εικοσιδύο χρόνια να ξεχάσει το ολοφάνερο.

...Αυτός ο τυφλός φόβος, ο απόηχος του '74 που καρφώθηκε στο συλλογικό υποσυνείδητο ολόκληρων γενιών, λείπει σ' αυτή την γενιά, καινούργια, αθώα απ' την ενοχή και τον φόβο, οργισμένη με το συρματόπλεγμα που ματώνει το νησί, οργισμένη με την στάση της ίδιας της κυπριακής κοινωνίας που αποστρέφει τα μάτια.

Εμφανίζεται ο πρόεδρος της Κ.Ο.Μ. Είναι σαν να έχει περάσει από πάνω του τανκ. Αυτό που δεν μπόρεσε να πετύχει η συστηματική τρομοκρατία του λαού στην Κύπρο από τα media για την απειλή που αντιπροσωπεύουν οι ταραξίες στην καθημερινή καλοπέραση, το πέτυχε η πίεση σ' έναν και μόνο άνθρωπο. Οι πιέσεις, οι εκβιασμοί, οι απειλές για κατηγορία "εσχάτης προδοσίας" αποδείχτηκαν πολύ βαριές για τις πλάτες του.

Η πορεία ματαιώνεται. Ο μαραθώνιος Βερολίνο-Κερύνεια θα τελειώσει στην Λευκωσία. Μια πορεία που σχεδιάστηκε με τα δεδομένα και τους τρόπους της Ευρώπης προσγειώθηκε απότομα στην φαγωμένη άσφαλτο των βαλκανικών αυτοκινητοδρόμων, ύστερα σταμάτησε μπροστά στα χαντάκια της κυπριακής πραγματικότητας.

Κυριακή 11 Αυγούστου, Λευκωσία

..."Πουλημένοι"...

... Κι η οργή και η απόγνωση μεταφέρεται στο δεξί χέρι... η ντίζα του γκαζιού ξυπνάει τα άλογα και τινάζει τα στροφόμετρα στα κόκκινα. Ομάδες-ομάδες ξεκινάνε μέσα σ' ένα ουρλιαχτό από στόματα και κινητήρες, αφήνοντας πίσω μια μυρουδιά από καμένο λάστιχο και μαύρες γραμμές πάνω στην άσφαλτο.

...Κι αναλαμβάνουν να ολοκληρώσουν αυτοί ό,τι έμεινε μισό. Μονάχοι, δίχως οργάνωση και σχέδια, έτσι, στα τυφλά...

...Η φάλαγγα του Βερολίνου (ή του Πειραιά) μένει αποσβολωμένη. Είναι αρκετοί Ελλαδίτες που επιμένουν να τελειώσει η πορεία μ' ένα πιο αξιοπρεπή τρόπο:

"Κι όλοι αυτοί που μας αγκάλιασαν, μας υποδέχτηκαν, μας χειροκρότησαν; Πώς θα τους πούμε πως μέχρι εδώ ήμασταν;".

Καταλήγουμε στο ξενοδοχείο να συζητήσουμε. Τελικά συζητούν μόνο οι επικεφαλής, οι ώρες περνούν. Έρχονται οι πρώτες εικόνες στην τηλεόραση από το Σοπάζ. Κάποιοι μαρσάρουμε ακολουθώντας τους λόγους που μας έφεραν στην Κύπρο.

...Στήλες καπνού υψώνονται στον ουρανό. Πυρπολημένα χωράφια πάνω στα τούρκικα ναρκοπέδια. Τα μπλόκα της αστυνομίας παρακάμπτονται εύκολα. Το συρματόπλεγμα δεν είναι πρόβλημα: "Άρσις εμποδίων", κατά πως το έλεγαν στο Κ.Ε.Μ.Χ. στο Ναύπλιο. Σύννεφα σκόνης -οι τροχιές των ελλαδίτικων μηχανών- ανοίγονται σαν παράξενο λουλούδι στην νεκρή ζώνη. Οι τροχιές συγκλίνουν ανάμεσα σε δύο ναρκοπέδια. Εκεί, διπλό μπλόκο, ΟΗΕδες και Κύπριοι αστυνομικοί. Αυτό δεν περνιέται δίχως χοντρή φασαρία. Τα πηδήματα ενός

λαγού μέσα στο ναρκοπέδιο είναι πειρασμός για να κάνουμε το ίδιο. Όμως μια μηχανή ζυγίζει πολύ περισσότερο. Σωφροσύνη. Μονάχα που λίγο πιο μπροστά, στο τούρκικο φυλάκιο, ίσαμε εκατό άνθρωποι απλώνουν μπροστά στις τούρκικες λόγχες την αποκοτιά που σημάδεψε την εβδομάδα αυτή του κυπριακού καλοκαιριού.

Έρχονται πληροφορίες πως στην Άχνα και τη Δερύνεια άρχισαν συγκρούσεις. Στο Σοπάζ πιο μπροστά δεν γίνεται να πάμε κι αυτοί δεν το κουνάνε. Έτσι ο κόσμος τραβιέται σιγά-σιγά και παίρνει τους δρόμους που οδηγούν Ανατολικά.

Φεύγουμε και μεις πίσω και απαντάμε στα καλέσματα των Κυπρίων πως θα τους ακολουθήσουμε σε λίγο με όλη την αντιπροσωπεία μαζί.

Αλίμονο, σε λίγο θα δούμε με ανήμπορη λύσσα στις οθόνες τον θάνατο του Τάσου Ισαάκ, καθώς οι δολοφόνοι του Ντενκτάς βρήκαν απέναντί τους λίγους κι ανοργάνωτους διαδηλωτές. Το οργανωμένο κομμάτι της πορείας, οι άνθρωποι που τα είχαν μια χαρά καταφέρει τα δύο προηγούμενα χρόνια, δεν ήταν εκεί. Οι ξένοι, που για μια στιγμή ο κόσμος πίστεψε πως οι σημαίες στις μηχανές τους θα έκανε πιο μαζεμένους τους φονιάδες, δεν ήταν εκεί. Οι ελλαδίτες δεν ήταν εκεί. Οι δολοφόνοι δούλεψαν ανενόχλητοι.

...Ενοχή

...Το βράδυ οι μηχανές παίρνουν πάλι μπροστά. Ledra Palace, μια αντιπροσωπεία με συνοδεία του ΟΗΕ πάει στο τούρκικο οδόφραγμα. Αρνείται να δείξει διαβατήριο ή να υπογράψει οποιοδήποτε χαρτί αναγνώρισης του κατοχικού καθεστώτος. Οι Τούρκοι αρνιούνται φυσικά ν' αφήσουν την πορεία να περάσει. Δηλώσεις μπροστά στις κάμερες. Ήταν ό,τι περισσότερο μπορούσε να κάνει η FEM στις συνθήκες αυτές.

Μόνο που οι Κύπριοι μοτοσυκλετιστές, αυτοί που μάτωσαν όλη μέρα στα συρματοπλέγματα, δεν ήταν εκεί. Μια ομάδα περιφρούρησης κράτησε μακριά και τους ελάχιστους που θέλησαν να έρθουν στο Λήδρα. Όρος, βλέπεις, των ξένων. Φοβήθηκαν. Πριν το διαλύσουμε, ραντεβού στην κηδεία του Τάσου.

Δευτέρα, Τρίτη 12 Αυγούστου. Λευκωσία.

...Αναμονή

...Ο Τάσος Ισαάκ νεκροτομείται κατ' επανάληψη σε μια προσπάθεια να γίνει η κηδεία όταν καταλαγιάσουν τα πνεύματα. Οι συνήθεις πολιτικοί ασχολούνται με τον συνήθη καταμερισμό ευθυνών. Ο Λυσσαρίδης (κατόπιν εορτής) εναντίον όλων. Όλοι εναντίον του άτυχου προέδρου της Κ.Ο.Μ. Οι Ελλαδίτες ηγέτες αλλάζουν πλευρό στις παραλίες, για να 'χουν ομοιόμορφα βαθύ το μόνο μαύρισμα που επιτρέπουν στον εαυτό τους. Οι Τούρκοι πολιτικοί αλωνίζουν στα διεθνή Media. Οι ξένες κυβερνήσεις εξομοιώνουν το φονιά με το θύμα, όταν δεν τα βάζουν με την κυπριακή κυβέρνηση που δεν ξυλοφόρτωσε αυτή τους Τάσους Ισαάκ κι έβαλε τους Τούρκους σε τέτοιο κόπο. Όλες οι συνιστώσες του Κυπριακού ζητήματος, ολοκάθαρα, επί σκηνής. Οι μάσκες, ο χορός. Και κανείς δεν ήξερε εκείνες τις δύο μέρες πως όλα οδηγούσαν στην κορύφωση...

Τετάρτη 15 Αυγούστου, Λευκωσία

...Πρωί-πρωί οι μοτόρες ζωντανεύουν πάλι. Στο δρόμο για Παραλίμνι άλλοι ενώνονται μαζί μας και άλλοι εκκενώνουν με σπουδή το μικρό θέρετρο της ανατολικής μεριάς...

Παραλίμνι...

Το φέρετρο τυλιγμένο με την ελληνική σημαία...

Δεν εξελίσσεται το αντικυβερνητικό ξέσπασμα που θα περίμενε κανείς. Ο κυπριακός πολιτικός κόσμος εισπράττει το (φτωχικό είναι αλήθεια) μερίδιο χειροκροτήματος.

... Η μάνα του Τάσου ζητάει να 'ναι οι μηχανές που θα συνοδέψουν το νεκρό. Μια ομάδα φίλων του Τάσου τον αποχαιρετάει μαρσάροντας. Live free, ride free, γράφει η αφίσα της πορείας. Ελευθερία ή θάνατος μεταφράζει η κυπριακή πραγματικότητα σ' ένα πανό πάνω στην εκκλησία.

...Όλα μοιάζουν ήσυχα, όμως υπάρχει κάτι στον αέρα. Κι αυτό το κάτι ξεκινάει απρόσμενα...

Δερύνεια...

...Κι αν για τους ανθρώπους της προσφυγιάς του '22 ο τόπος τους ήταν μονάχα μνήμες που ξεθώριαζαν από τη θάλασσα που παρεμβλήθηκε, για τα θύματα αυτού του τωρινού ξεριζωμού, η πραγματικότητα του χθες είναι εκεί, μπροστά τους. Ονειρεμένη Αμμόχωστος, δύο τρία χιλιόμετρα πίσω απ' το σύρμα, να απλώσεις το χέρι να την αγγίξεις, να πετάξεις μια πρώτη σκασμένη στη μηχανή και να φθάσεις με μια γκαζιά και "γαία πυρί μιχθήτω".

...Κανένα μπλόκο της αστυνομίας δεν μπόρεσε να συγκρατήσει την οργή.

...Κανένας ΟΗΕς, κανένα συρματόπλεγμα, τίποτε δεν ήταν ικανό να σταματήσει την τροχιά του Σολωμού, τον ήρεμο χορό του με το θάνατο.

...Η Τσιλέρ απειλεί πως θα τσακίσει κάθε χέρι που απλώνεται στα σύμβολα της κατοχής. Η Τσιλέρ φοβάται. Δείχνει να ξέρει πως το σημαντικό έχει ήδη συμβεί, η αρχή έγινε πια, πάντα κάποιο χέρι ή μυριάδες χέρια θα απλωθούν ξανά και ξανά, να εξαλείψουν τα σύμβολα του αίσχους. Και τα χέρια αυτά δεν θα 'ναι, δεν μπορεί να 'ναι πάντα γυμνά.

...Ο Σολωμός ήρθε να θυμίσει σε έναν ολόκληρο λαό την ιερή εκείνη αποκοτιά που σπάει τις πράσινες γραμμές και λευτερώνει τις πατρίδες.

...Θα ανεβαίνει και θα πέφτει στους κύκλους του ατέλειωτου χορού του, με κινήσεις ήρεμες και το τσιγάρο στο στόμα, πάλι και πάλι σαν ένας

Τα προσχηματικά επιχειρήματα και οι δειλοί

Επί 22 χρόνια στις οδούς και τις παρόδους του αθηναϊκού λεκανοπεδίου όταν και όσοι καταδέχονταν να συζητήσουν για το Κυπριακό αμέσως άρχιζαν -μορφωμένοι και αμόρφωτοι, αριστεροί και δεξιοί και κεντρώοι- τους καταιγισμούς εναντίον του κυπριακού ελληνισμού.

- Είναι κακοί οι Κύπριοι δεν μας θέλουν,
- Έχουν γίνει πλούσιοι και την έχουν βολέψει,
- Είναι δειλοί και δεν κάνουν τίποτα.

Το ότι και τα τρία επιχειρήματα είναι έωλα και ουσιαστικά ήταν προσχήματα για να καλύψουν τον τρόπο με τον οποίο χειρίστηκε το εθνικό κέντρο τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα και τους αγώνες των Κυπρίων ως σήμερα δεν χρειάζεται αιτιολόγηση. Πρόκειται για επιχειρήματα ενοχών και αποφυγής ευθυνών.

Αναρωτιέται κανείς, ποιό επιχείρημα θα ξαναβρεθεί τώρα για καθημερινή χρήση βλέποντας και ξαναβλέποντας τον ήρωα Σολωμό Σολωμού με το τσιγάρο στο στόμα επάνω στον ιστό της τούρκικης σημαίας.

Κι ακόμα βλέποντας και ξαναβλέποντας τις πάνδημες διαδηλώσεις και τις κηδείες των ηρώων Τάσου και Σολομώντα που κυμάτιζε περήφανη και λυπημένη η γαλανόλευκη.

Έχω την αίσθηση ότι ο Σολωμός, που βέβαια ήταν πάνω από τέτοιες μικρότητες, προς την Ελλάδα κοίταζε, εκεί στα δυσθεώρητα ύψη του και ελπίζω ότι εκείνη την ματιά του δεν θα την ξεχάσουμε ποτέ. Ακόμα και εκείνοι που τόσα χρόνια εκ του ασφαλούς συκοφαντούσαν.

Δ.Κ.

Σίσυφος στις οθόνες της μνήμης μας. Μέχρις ότου η ζωή που ανατρέφει τούτος ο τόπος δώσει τη μάχη κατά πως είναι ταγμένη σπάζοντας ιστούς, συρματοπλέγματα κι ατσάλι.

Δερύνεια...

...Ριπές στον σωρό, άνθρωποι πεσμένοι ένα κουβάρι. Κάποιοι όρθιοι μετά το χαλάζι ν' απαντάνε με πέτρες. Οι Ελλαδίτες κι οι λίγοι ξένοι παίρνουν κι αυτοί το βάπτισμα του πυρός. Τα δευτερόλεπτα κυλάνε αργά. Εθνοφρουροί ακροβολισμένοι. Πρόχειρες θέσεις μάχης. Οι άνδρες των ΜΜΑΔ μεταβάλλονται μεμιάς σε "φίλιες δυνάμεις", αφήνοντας τις ασπίδες και παίρνοντας όπλα. Όλοι ζητάνε όπλα, ο κάθε εθνοφρουρός έχει ένα-δυο πολίτες πεσμένους δίπλα του που του ζητάνε να ρίξει, ή ας τους δώσει το όπλο να ρίξουν αυτοί.

...Όμως οι διαταγές είναι σαφείς: απαντάμε στα πυρά μόνο αν διαρκέσουν πάνω από τρία λεπτά. Και, όσο κι αν μας φάνηκαν αιώνες που σφύριζαν οι σφαίρες, τα τρία λεπτά δεν πέρασαν.

...Οι τραυματίες και το άψυχο κορμί του Σολωμού μεταφέρθηκαν πίσω. Οι διαδηλωτές αποχωρούν κι αυτοί, την ευθύνη έχει πλέον η εθνοφρουρά. Μένουν μονάχα οι σειρήνες των ασθενοφόρων να ταράζουν τη σιωπή αυτού του αυγουστιάτικου μεσημεριού που σκεπάζει τα σύρματα, τα ορύγματα, την Δερύνεια, και, λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα, την πόλη-φάντασμα, την Αμμόχωστο, πατρίδα του παληκαριού.

Επιμύθιο 1

Η ελλαδική ηγεσία αποφάσισε να διακόψει τις διακοπές της. Αποφεύγοντας επιμελώς να παραστεί στην κηδεία του Σολωμού (μην ανάψουνε πάλι τα αίματα), αποφεύγοντας επίσης να πάρει μαζί της τον Αρσένη (μην τυχόν και πιστέψει κανείς ότι ενεργοποιείται το δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου), προήδρευσε με την ανεπάρκειά της σε ένα ανεπαρκές Εθνικό Συμβούλιο της Κύπρου. Η κακοποίηση της έννοιας του συγκεκριμένου που κυριάρχησε στις δηλώσεις μετά (συγκεκριμένη διπλωματική εκστρατεία και άλλα τινά ηρωικά) θα μπορούσε να είχε συμβεί σε οποιοδήποτε από τα είκοσι δύο χρόνια που πέρασαν κιόλας από την εισβολή. Όμως το Σάββατο, 17 Αυγούστου του '96, ηχούσαν κούφια λόγια.

Στους αντίποδες, μερικές εκατοντάδες μοτοσυκλετιστές μάρσαραν έξω από το Προεδρικό ζητώντας από τον ελλαδίτη Πρωθυπουργό τη στρατιωτική παρουσία της Ελλάδας στην Κύπρο, όχι απλά για να σώσουμε ό,τι δεν μας έχουν πάρει ακόμα, αλλά για να ελευθερώσουμε όσα μας έχουν αρπάξει. "Απελευθέρωση η μόνη λύση", γράφουν τα μπλουζάκια. Αίτημα τόσο παλιό και τόσο καινούργιο, όσο παλιοί και καινούργιοι είναι αυτοί οι νέοι άνθρωποι της πρώτης γραμμής, τα "παιδιά που τα 'λεγαν αλήτες" του '41, τα "παιδιά με τα μαλλιά και με τα μαύρα ρούχα" του '60-'70, μοτορσυκλιστές στο δρόμο για την πράσινη γραμμή σήμερα. Να 'ναι το πρελούδιο μιας καινούργιας κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας;

Επιμύθιο 2

Στο πλοίο, στην επιστροφή, τα μποφόρ θρασομανούσαν στις σκέψεις μας. Δεν είναι μονάχα οι εικόνες, βίαιες, καταλυτικές. Είναι που χρειάστηκε η θυσία δύο νέων ανθρώπων για να λάμψουνε με ένα καινούργιο, σκληρό φως κάποια πράγματα μέσα μας.

Αυτό που κοίμισε το ανιαρό μουρμουρητό κάποιου γυμνασιάρχη, η κουλτούρα της αριστεράς της ήττας, η καπηλεία του μετεμφυλιακού χουντικού μεταπολιτευτικού κράτους, η λήθη της ληστρικής καθημερινότητας, το ενύπνιον της ευρωπαϊκής μας αλλοτρίωσης.

Για όσους βρεθήκαμε εκεί, ο χώρος κι ο χρόνος που ξετυλίγεται η ζωή μας, για μια εκθαμβωτική στιγμή βιώθηκε σαν χώρος-χώρα και χρόνος-ιστορία.

Και τα σύμβολα και οι εθνικοί ύμνοι κι οι σημαίες αποκτούν περιεχόμενο και ζωή, καθώς όσο αξίζει να πεθάνει κανείς γι' αυτά, αξίζει χίλιες φορές να ζει μ' αυτά.

Να 'ναι άραγε τα φώτα που αναβόσβηναν στην εθνική Αθήνα-Θεσσαλονίκη -στο απάντημα της πορείας των μηχανών που επέστρεφαν- μια σπίθα αναγνώρισης αυτής της πραγματικότητας; Θα βρει άραγε αυτό το καινούργιο που άνθισε στην αυγουστιάτικη κυπριακή γη το δρόμο ν' αγγίξει τις μυστικές χορδές που κρύβει μέσα του αυτός ο λαός;

Ίσως. Ίσως κάποτε, καθώς "θα ξαναμοιραστούμε τα καινούργια μας τραγούδια", αυτή η θυσία συναντήσει τον σκοπό της.

Θανάσης Τζιούμπας,
Μοτορσυκλιστής,
Θεσσαλονίκη 20 Αυγούστου 1996

■

ΔΕΝ ΠΕΡΙΜΕΝΑΝ

Επιτέλους δυο νέοι συνέτριψαν τον γεροντισμό του έθνους...

Από έθνος γερόντων ξαφνικά γίναμε λαός ανδρειωμένων...

Δυο νέα παιδιά έδειξαν αυτό που έδειξαν πιο πριν ο Μάτσης και ο Αυξεντίου... Ότι η λογική των γραφείων δεν μπορεί να σκεπάσει το άλογο της Ελευθερίας...

Τί ξάφνιασμα και αυτό; Άοπλοι, χωρίς υποστήριξη μπροστά στον Τούρκο να τον εμπαίζουν... Αν και γνώριζαν ότι αυτό δεν ήταν παιχνίδι επιτραπέζιο, αλλά θανάτου... Το ήξεραν και το θέλησαν για να ελευθερωθούν από τα δεσμά της λογικής και της ντροπής...

Δεν περίμεναν ποτέ οι πολιτικάντηδες ότι ο τσαμπουκάς των νέων περιφρονεί τον θάνατο:.. Αυτοί νομίζανε τους νέους ικανούς μόνο για αφισοκολλήματα και πανηγύρια με πλαστικές σημαιούλες...

Δεν περίμεναν ποτέ παιδιά εικοσάχρονα, που δεν γνώρισαν ποτέ τα χωριά τους, ότι θα απαιτούσαν επιστροφή, και μάλιστα με τέτοιο τρόπο...

Δεν περίμεναν ποτέ ότι η «αγωνιστική» πολιτική των μπαλκονιών τους... το φοβερό ψέμα που χρόνια λένε στους πρόσφυγες για επιστροφή, ότι δεν άγγιζε τα εγγόνια τους...

Εύχομαι να περάσουν και άλλες τέτοιες φρικτές μέρες αμφισβήτησής τους από το λαό...

Εύχομαι οι νέοι μας να τους προσπερνούν συνεχώς και να τους αφήνουν να λειώνουν, στήλες άλατος...

Εύχομαι οι νέοι να αδιαφορήσουν για όλο το υβρεολόγιο που υπογείως άρχισαν να ρίχνουν... Με τόνους κολακείας και σώφρονα εφησυχασμού...

Αυτοί θα φύγουν, οι πλείστοι θα φυγαδευτούν εμείς θα μείνουμε, γιατί δεν πρέπει να ξεχνούμε... Έχουμε πόλεμο μωρό μου, να το θυμάσαι...

Π.Λ.

Σε γνωρίζω από την κόψη
Του σπαθιού την τρομερή
Σε γνωρίζω από την όψη
Που με βια μετράει τη γη

Αναστάσιος Σολωμός

Και να λοιπόν πάλι το Κυπριακό στο προσκήνιο. Αυτή τη φορά όχι ως ανιαρή κρατική προπαγάνδα, ούτε ως διεθνιστική είδηση στα κρυφά των εφημερίδων, αλλά ως γεγονός που συγκλόνισε το Πανελλήνιο, ως το γεγονός που έκανε τους κλαψιάρηδες Αθηναίους εκδότες να τρίβουν τα χέρια τους από χαρά μιας και ένα θέμα που δεν πουλούσε, τώρα πουλά, πουλά και μοσχοπουλά.

Κύπρος λοιπόν. Μεγαλόνησος, λεβεντοκόρη, ηρωομάνα, μικρή μεγάλη πατρίδα, λεβεντομάνα, νήσος των αγίων και των ηρώων, και τί άλλο ακόμη θα ακούσουμε; Γιαβάς-γιαβάς, αγαπητοί Ελλαδίτες αδελφοί, λάου-λάου. Τί ήταν αυτό που έκανε αυτό τον κυπριακό Αύγουστο να είναι τόσο πιο διαφορετικός και να συγκλονίσει τους απανταχού Έλληνες; Μήπως ότι οι Έλληνες δεν γνώριζαν για τις βιαιότητες των Τούρκων στην Σμύρνη το '22, στην Πόλη το 1955-1964; Μήπως δε γνώριζαν για τις δολοφονίες των φαντάρων μας στην πράσινη γραμμή και των εγκλωβισμένων στην Καρπασία; Μήπως τελικά η δύναμη της τηλεόρασης, μάλιστα σ' απευθείας μετάδοση, έδωσε το έναυσμα ώστε να ευαισθητοποιηθεί ο μέσος Έλληνας και ως εκ τούτου να σοκαριστεί από την βαρβαρότητα των Τούρκων και να αρχίσει να προβληματίζεται; Είμαι σίγουρος ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων και την Ιστορία μας τη γνωρίζει και την δύναμη της τηλεόρασης αναγνωρίζει.

Μόνο που εδώ και πολλά χρόνια, σκλάβος ενός ηλίθιου διεθνισμού, δούλος ενός προοδευτικού κοσμοπολιτισμού και ραγιάς ενός ευρωπαϊκού καταναλωτισμού, αρνιόταν να δει το πρόσωπό του στον καθρέφτη, αρνιόταν να συλλάβει την βαθύτατη αλλοτρίωση και τον σύγχρονο εκμαυλισμό του.

Και ήρθαν οι Αναστάσιος-Σολωμός και εκ μέρους ολονών μας κοίταξαν τον καθρέφτη και είπαν: «σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή, σε γνωρίζω από την όψη που με βια μετρά τη γη» και μετά ανέτρεψαν όλο το σικέ παιχνίδι που εδώ και πέραν των 22 χρόνων έστησαν οι πολιτικοί σε Αθήνα και Λευκωσία για να εγκλωβιστούν και να εξευτελίσουν ένα ολόκληρο έθνος εν ονόματι της προόδου της ανάπτυξης και της ελληνοτουρκικής φιλίας. Οι Αναστάσιος-Σολωμός δεν ήταν ήρωες, ούτε συνειδητοί επαναστάτες. Ήταν κάτι πολύ παραπάνω. Απλοί Έλληνες ήταν. Απλοί Έλληνες που με τις απλές πράξεις τους έκαναν θρύψαλα όλα τα νεοελληνικά ιδεολογήματα του τελευταίου αιώνα από τη θεωρία της μίζερης ψωροκώσταινας έως τη θεωρία της ειρήνης των λαών, από τη θεωρία των δύο ελληνικών κρατών μέχρι τη θεωρία του ρεαλισμού και της παντοδυναμίας της Τουρκίας.

Έξω από το Προεδρικό Μέγαρο, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης Σημίτη

Οι Αναστάσιος-Σολωμός απλούστατα αρνήθηκαν να παίξουν το σικέ παιχνίδι της Αθήνας-Λευκωσίας-Άγκυρας. Δε ζήτησαν συνομιλίες και παζαρέματα ούτε μίζερα πήγαν να ζητιανέψουν ολίγην ελευθέρην διακίνησιν. Απαίτησαν με την καρδιά την ψυχή και το νουν τους να ζήσουν στον τόπο τους ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ. Απαίτησαν δηλαδή, αυτό που έπρεπε όλο το έθνος να είχε απαιτήσει να κάνουμε εδώ και χρόνια. Γι' αυτό και στο πρόσωπό τους ο κάθε Έλληνας ένιωσε τη δική του ενοχή, τη δική του απάθεια, το δικό του εξευτελισμό και σε τελευταία ανάλυση και τη δική του δύναμη.

Έτυχε στην Κύπρο πάλι να δείξει το δρόμο στο υπόλοιπο έθνος. Έτυχε στους Αναστάσιο-Σολωμό να υπενθυμίσουν στο έθνος **πώς πεθαίνουν οι Έλληνες**. Είχαμε πια συνηθίσει να νομίζουμε ότι οι Έλληνες πεθαίνουν από τροχαία στις εθνικές οδούς, από ναρκωτικά στα πεζοδρόμια, από καρδιακές προσβολές στα σπίτια τους, από στρατιωτικές προσβολές στα Ίμια, από φουλ-μεζέ στις ταβέρνες και από εγκεφαλικά και ανεγκέφαλα επεισόδια.

Έτυχε, και είμαστε περήφανοι γι' αυτό, η Κύπρος για δεύτερη φορά αυτό τον αιώνα (την πρώτη φορά ήταν το 1955 με την ΕΟΚΑ) να είναι το έναυσμα για την αφύπνιση του έθνους. Ενός έθνους που παραπαίει γονατιστό και είναι ανίκανο να συλλάβει την κατάπτωσή του. Κι αν το έθνος παραπαίει, τα κρατίδια αυτού του έθνους, το Αθηναϊκό και το Λευκωσιάτικο, είναι σε ακόμα χειρότερη μοίρα. Κρατίδια που φαίνεται ότι έβαλαν στόχο να εξουδετερώσουν και να ταπεινώσουν το έθνος τους.

Και λοιπόν, διόλου τυχαία, οι αλύτρωτοι Αναστάσιος-Σολωμός, δύο αγράμματα παιδιά, άξεστοι χωριάτες από αυτούς που δεν διαβάζουν **Κλικ** ή **Πολίτη** ή τον **'ιό' της Ελευθεροτυπίας**, έρχονται να βάλουν τα πράγματα στη θέση τους και να μας υπενθυμίσουν μερικές πολύ απλές αλήθειες. Αλήθειες που ηγεσία και λαός των δύο ελληνικών κρατιδίων αυτοκτονικά έθεσαν στο περιθώριο.

Αλήθεια

Α. Ψευδοκράτος δεν είναι αυτό του Ντεκτάς αλλά το Αθηναϊκό και το Λευκωσιάτικο τα οποία έδειξαν πέραν πάσης αμφιβολίας ότι είναι ανίκανα να υπερασπίσουν και να προστατεύσουν τους πολίτες .

Β. Το κυπριακό πρόβλημα **δεν** είναι πρόβλημα **διεθνές**, όπως όλοι πιπιλίζουν, αλλά πρόβλημα εθνικό που απορρέει από την θέληση ενός λαού να αυτοδιατεθεί και να ζήσει ελεύθερος.

Γ. Το κυπριακό πρόβλημα είναι ένα αναπόσπαστο τμήμα της ελληνο-τουρκικής αντιπαράθεσης και ως εκ τούτου μόνο μέσα σε αυτά τα πλαίσια μπορεί να λυθεί πραγματικά και δίκαια. Είτε

με την απελευθέρωση της κατεχόμενης Κύπρου και της ενσωμάτωσής της στην υπόλοιπη Ελλάδα είτε με την ολοκληρωτική κατάληψή της από τους Τούρκους. Διαλέξτε, ω Αθηναίοι.

Δ. Το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, η συμπαράσταση-συμπαράταξη είναι ανύπαρκτα τεχνάσματα και το **casus belli** ρητορικό σχήμα για λατινογενείς κρετίνους.

Ε. Οι συνομιλίες με τους κατακτητές και οι προτεινόμενες λύσεις είναι τόσο άδειες που δύο και μόνον παιδιά μπορούν να τις τινάξουν στον αέρα.

Στ. Οι περιβόητες ελληνοτουρκικές φιλίες, τα Νταβός Α και Β, οι στρατιωτικοί και πολιτιστικοί διάλογοι, οι οικονομικές και άλλες συνεργασίες, τα κέντρα Ειρήνης και οι αλλεπάλληλες συναντήσεις Ελλήνων και Τούρκων πολιτικών και πολιτών αποδυναμώνουν το ελληνικό έθνος και ενισχύουν το φασιστικό τουρκικό κράτος και την κατοχή τους στην Κύπρο.

Ζ. Τα οικονομικά μας θαύματα, το ευρωπαϊκό ή ευρωπαΐζον πρόσωπό μας, οι συμμαχίες μας και το δίκαιό μας από μόνο του δεν είναι αρκετά για να δούμε πραγματικά καλύτερες μέρες.

Η. Η απελευθέρωσή μας χρειάζεται θυσίες και κατ' επέκταση χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο. (Αυτό κι αν τσούζει).

Οι Αναστάσιος-Σολωμός έφεραν στην επιφάνεια όχι μόνο τις πιο πάνω αλήθειες, αλλά διέλυσαν και πολλές αυταπάτες και απάτες που δαύτα ρίζωσαν στις κεφαλές μας. Όμως η μεγάλη τους προσφορά δεν είναι αυτή. Η μεγάλη τους προσφορά βρίσκεται στο γεγονός ότι έδωσαν ένα γερό χαστούκι στα κόμματα και τον πολιτικό κόσμο της Ελλάδας και της Κύπρου. Απέδειξαν ότι υπάρχει κι άλλος δρόμος πέραν των κοντόφθαλμων και υποτελών πολιτικών των τελευταίων 22 ετών. Απέδειξαν ότι τμήμα του ελληνικού λαού έχει ακόμα ΟΡΑΜΑ, όραμα ελληνικό και άλλωστε γι' αυτό πλήρωσαν τόσο βάναυσα με τη ζωή τους. Αυτό το όραμα φοβήθηκαν οι Τούρκοι. «Τί γύρευαν στη Δερύνεια αυτοί που ούτε καν θυμούνται τα κατεχόμενα χωριά τους;». Διερωτήθηκε χαμένος ο γιος του Ντεκτάς. «Ποιοί είναι πίσω απ' αυτούς» διερωτώνται όλοι οι Τουρκοκύπριοι δημοσιογράφοι. "Τί γυρεύεις στη Λάρισα συ ένας Υδραίος", είπε ο ποιητής. Ναι, οι Τούρκοι φοβήθηκαν! Ως τώρα ο μαέστρος Ντεκτάς, από τους καλύτερους γνώστες της κυπριακής νοοτροπίας, έπαιξε όλους τους αντικατοχικούς μας ηγέτες στο μικρό του δαχτυλάκι. Άλλο που δεν ήθελε τις αναφορές στην σκλαβωμένη μας Κερύνεια και σ' όλη την κρατική και κομματική αντικατοχική κουλτούρα μας. Πόσο τον βόλευε αυτή η αντικατοχική κουλτούρα, αυτός ο ασίγαστος πόθος για επιστροφή, όλα τα αντικατοχικά συνθήματα τύπου: «Δεν ξεχνώ», «Όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους», «Δίκαιη και βιώσιμη και ομοσπονδιακή λύση», δεν μπορείτε να φανταστείτε.

Το άδειο μας πρόσωπο η Κύπρος το πληρώνει (ακριβά).

Και ήρθαν κάποιοι, και αντί να πάνε στην Κερύνεια πήγαν στην Δερύνεια. Και αντί να είναι υπέρ μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης θέλησαν να πάνε περίπατο με τις μοτόρες τους στην Λύση. Και αντί να ζητήσουν άδεια από την αστυνομία μας, τα Ηνωμένα Έθνη και τον στρατό κατοχής, άτακτα μα συνειδητά όρμησαν μέσα... και η ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ άρχισε... Η φωτιά άναψε και οι πυροσβέστες της Ελλάδας και της Κύπρου κατέφθασαν εγκαίρως... Οι Αναστάσιος-Σολωμός, ποιητές ολκής, πήραν τον δρόμο τους. Η φωτιά άναψε... τζιαι ποιός εν να την σβήσει;

Το υνίν αν' ταν τρώει την γην τρώει την γην θαρκείται

Βάσος Φτωχόπουλος
Γιαλούσα Νομός Αμμοχώστου
Ελλάς

ΟΤΑΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΠΟΛΛΟΥΣ ΗΜΕΤΕΡΟΥΣ
(Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΙΣΤΩΝ)

Συνέντευξη με τον Ricardo Forte, τ. πρόεδρο της Πανευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Μοτοσυκλετιστών (F.E.M.), πρόεδρο της Οργάνωσης για τα δικαιώματα των μοτοσυκλετιστών της Ιταλίας (Coordinamento Motociclisti) και αρχηγό της ιταλικής ομάδας της αντικατοχικής πορείας Βερολίνο-Κερύνεια 2-11 Αυγούστου 1996.
Τη συνέντευξη πήρε ο Τάσος Φιλανιώτης στις 17.8.1996, εν πλω, κατά την επιστροφή των μοτοσυκλετιστών στον Πειραιά από την Κύπρο).

Πώς πήρατε την απόφαση να συμμετάσχετε σε μια τέτοια πρωτοβουλία και ποιές ήταν οι αρχικές σας σκέψεις για την πορεία;

Είναι αλήθεια ότι όταν αρχίσαμε τις συζητήσεις με τα μέλη της Κυπριακής Ομοσπονδίας Μοτοσυκλέτας (ΚΟΜ) για την πορεία τον Φεβρουάριο δεν είχαμε καταλάβει ακριβώς τον σκοπό της πορείας. Για παράδειγμα, μας φαινόταν περίεργο που η ΚΟΜ ήταν σε θέση να καλύψει όλα τα έξοδα της πορείας και να αναλάβει όλα τα πρακτικά ζητήματα. Εν πάση περιπτώσει, το συζητήσαμε ξανά στην επόμενη συνάντηση μας, τον Ιούνιο. Τότε, έγινε ξεκάθαρο πως επρόκειτο για έναν πολύ σοβαρό σκοπό και πως οι Κύπριοι είχαν την πρόθεση να επιτύχουν την μεταφορά μοτοσυκλετιστών στην Κύπρο για να δείξουν στα διεθνή μέσα ενημέρωσης το πρόβλημά τους. Από τότε αρχίσαμε να δουλεύουμε με όλους τους μοτοσυκλετιστές που μπορούσαμε να έρθουμε σε επαφή για την πραγματοποίηση του σκοπού μας. Καταλάβαμε ότι θα υπήρχαν πολλά προβλήματα αλλά πιστεύαμε πως ήταν μια μεγάλη ευκαιρία να δειχτεί πως οι μοτοσυκλετιστές δεν είναι μόνο πέτσινα μπουφάν και τέντυ-μπόυς και τέτοια πράγματα. Αντίθετα, έχουν ισχυρές αξίες, ανάμεσα στις οποίες είναι η ελευθερία, η ανεκτικότητα και η φιλία. Με αυτές τις αρχές αποφασίσαμε να πάρουμε μέρος στην πορεία και να βοηθήσουμε στην πραγματοποίησή της. Είχαμε πολλά προβλήματα, άλλα εξαιτίας της οργάνωσης που απέτυχε σε ορισμένα πράγματα, άλλα εξαιτίας αυτών που προκύπτουν όταν μαζεύονται πολλοί άνθρωποι για έναν σκοπό και δεν βρίσκονται πάντα οι κατάλληλοι άνθρωποι στην κατάλληλη θέση. Σε άλλες περιπτώσεις οι αρχηγοί των ομάδων ήταν πρόθυμοι και ικανοί αλλά δεν είχαν πάντα την απαραίτητη συμπαράσταση από τους άλλους, ενώ υπήρχαν και προβλήματα συμπεριφοράς.

Ωστόσο, στο τέλος, όλοι φτάσαμε εκεί που είχαμε προγραμματίσει και ο σκοπός που είχαμε θέσει επιτεύχθηκε. Ένα γενικό παράπονο είναι πως εάν τα πράγματα είχαν σχεδιαστεί καλύτερα δεν θα είχαμε τα ατυχήματα που είχαμε, πιστεύω δε, πως ακόμη και εάν είχαμε, έτσι κι αλλιώς, προβλήματα με το χρονοδιάγραμμα, τα ξενοδοχεία, το φαγητό, ο κόσμος δεν θα έδινε τόση σημασία σε αυτά, ωστόσο, ιδιαίτερα τα δύο σοβαρά ατυχήματα δημιούργησαν πολύ εκνευρισμό. Κάποιοι μοτοσυκλετιστές παραπονούνταν γιατί θεώρησαν ότι τους εκμεταλλεύτηκαν για πολιτικούς σκοπούς. Κατά τη γνώμη μου αυτό είναι αλήθεια, κατά ένα μέρος τουλάχιστον, και πρέπει να αναγνωρίσω -και αυτό είναι μόνο μία προσωπική γνώμη- πως όταν οι Κύπριοι πήραν την απόφαση να πάρουν αυτή

την πρωτοβουλία, είχαν μάλλον δίκιο να μην πουν όλη την αλήθεια γιατί εάν το έκαναν, πιστεύω πως δεν θα ένωναν όλους αυτούς τους ανθρώπους (ενν. τους ξένους μοτοσυκλετιστές)· άλλοι θα τρόμαζαν, άλλοι δεν θα ενδιαφέρονταν, άλλοι θα διαφωνούσαν. Εν

τέλει, εάν το έκαναν δεν θα καταφέρναμε αυτό που καταφέραμε. Τελικά, κατορθώσαμε κάτι πολύ σημαντικό και η επιτυχία ήταν μεγάλη γιατί, απ' όσο θυμάμαι, τα τελευταία 22 χρόνια οι εφημερίδες και τα μέσα δεν έγραφαν τίποτα για την Κύπρο. Πριν από το 1974, θυμάμαι - εγώ ήμουν μικρός- μαθαίναμε για την Κύπρο, ξέραμε για τον Μακάριο κ.λπ., αλλά μετά από αυτή τη χρονολογία, εκτός από τα γεγονότα της εισβολής, δεν άκουσα ποτέ τίποτα για την Κύπρο. Και γι' αυτό θεωρώ μεγάλη επιτυχία πως τώρα όλος ο κόσμος έμαθε για την Κύπρο. Βεβαίως, τώρα η κοινή γνώμη γνωρίζει ότι υπάρχει ένα πρόβλημα αλλά πιστεύω πως δε γνωρίζει την πραγματική κατάσταση εκεί κάτω. Γι' αυτό εγώ προσωπικά θα κάνω ό,τι μπορώ για να εκθέσω το πραγματικό πρόβλημα και να προωθήσω το μποϋκοτάρισμα του τουρισμού προς την Τουρκία. Θα γράψω γράμματα σε εφημερίδες και περιοδικά για να περιγράψω όχι μόνο το τι κάναμε εκεί αλλά κυρίως το τι έκαναν οι Τούρκοι. Οι πυροβολισμοί δεν μπορούν να θεωρηθούν σε καμία περίπτωση πολεμική ενέργεια, αλλά μία καθαρά εγκληματική πράξη. Ο κόσμος διαβάζοντας τις εφημερίδες κατάλαβε πως υπάρχει κάποιο πρόβλημα αλλά δεν έχει την πραγματική αντίληψη του πράγματος. Ξέρει πως υπάρχουν συγκρούσεις, διαδηλώσεις, στρατοί, ένας από κάθε πλευρά και τα ΗΕ, κάτι που συμβαίνει συχνά σε πολλά μέρη του κόσμου. Δεν πιστεύω όμως πως στα άλλα μέρη του κόσμου με παρόμοιες συνθήκες, οι στρατιώτες και οι αξιωματικοί σκοτώνουν άοπλους ανθρώπους. Δεν πιστεύω πως αυτά γίνονται οπουδήποτε αλλού.

Ποιά είναι η γενική εντύπωση που αποκομίσατε από τα γεγονότα στην Κύπρο; Θα πρέπει να επισημάνω πως αυτά ήταν τα σοβαρότερα αντικατοχικά γεγονότα από το 1974. Υπάρχει ένα νέο κίνημα από μια νέα γενιά που δείχνει να μη φοβάται να διαδηλώνει άοπλη απέναντι σε οπλισμένους στρατιώτες.

Διαπίστωσα πως υπάρχουν δύο στάσεις απέναντι στα πράγματα στους Κυπρίους ανάλογα με την ηλικία τους. Αυτοί που είναι σε μια ηλικία και θυμούνται την προηγούμενη κατάσταση δείχνουν μεγάλο πόνο που έχουν χάσει μέρος της πατρίδας τους και σε πολλές περιπτώσεις έχουν χάσει ένα κομμάτι της ζωής τους, τη σχέση τους με ανθρώπους που ζούσαν εκεί, μνήμες κ.λπ. Μία άλλη στάση, τυπική της νεολαίας, είναι ένα μείγμα οργής και παραίτησης. Έχω συνομιλήσει με πολλούς νέους Κυπρίους, όχι μόνο αυτούς που ήταν μαζί μας αλλά και με άλλους. Και ήταν πραγματικά οργισμένοι για την τουρκική κατοχή και, παρόλο που δεν είχαν την εμπειρία των γεγονότων που συνέβησαν στο παρελθόν, είναι πολύ οργισμένοι με τους Τούρκους. Από την άλλη μεριά, έχουν κατά μία άποψη, συμβιβαστεί με την ιδέα της μη επανένωσης του νησιού γιατί πιστεύουν πως, αφού δεν έχει γίνει τίποτα τα τελευταία χρόνια, τίποτα δεν θα γίνει και στο προσεχές μέλλον. Όμως πιστεύω πως δεν έχουν δίκαιο, κάτι θα γίνει, δεν ξέρω πότε και πώς, όμως πιστεύω στην εξέλιξη των πραγμάτων και στην επίλυση του προβλήματος. Η μόνη ανησυχία μου που προκύπτει από τις συνέπειες της διχοτόμησης, είναι πως ο γεωγραφικός διαχωρισμός μετατρέπεται σε εθνικό διαχωρισμό. Οι άνθρωποι που στο παρελθόν, έστω κι αν ανήκαν σε διαφορετικές πολιτισμικές και εθνικές ομάδες, ζούσαν μαζί, ίσως είναι αδύνατο να κάνουν το ίδιο ξανά. Κι αυτό γιατί η οργή μπορεί, αντί να στραφεί ενάντια στον πραγματικό εχθρό που είναι ο τουρκικός στρατός και κάποιοι πολιτικοί που δεν έχουν κάνει τίποτα για το πρόβλημα, να στραφεί ενάντια στο λαό.

Ποιά νομίζεις πως είναι η εντύπωση που αποκόμισαν οι άλλοι ξένοι μοτοσυκλετιστές από την παραμονή τους στην Κύπρο και τα γεγονότα που έζησαν αυτές τις μέρες. Πιστεύεις πως επιστρέφουν με μία καλύτερη ενημέρωση για το κυπριακό πρόβλημα;

Από τους Ιταλούς άκουσα μία γενική θετική εντύπωση. Παραδέχτηκαν πως δεν γνώριζαν τίποτα ή πάντως ελάχιστα πράγματα για την Κύπρο. Κατά κάποιο τρόπο είναι ευτυχείς που ήταν εδώ και πιθανότατα να ξαναέρθουν εάν έχουν τη δυνατότητα.

Υπάρχει κάτι στο οποίο θα ήθελες εσύ να σταθούμε; Όπως βλέπεις δεν πρόκειται για μία αυστηρή συνέντευξη !

Αυτό που θα ήθελα να πω είναι πως, τουλάχιστον για μία φορά, ασκήθηκε πολιτική για τα συμφέροντα των ανθρώπων αντί για αυτά των πολιτικών και των τραπεζιτών. Έτσι εάν έχουμε πολλές παρόμοιες καταστάσεις στον κόσμο, αυτό οφείλεται στο γεγονός πως η πολιτική είναι πολύ μακριά από τις ανάγκες και τα αισθήματα των ανθρώπων. Αντί γι' αυτά τίθενται οι ανάγκες των τραπεζιτών, της οικονομίας, της βιομηχανίας κ.λπ. Ελπίζω ότι, έστω και για μια φορά, θα είναι τα πράγματα ανάποδα! ■

Το Αρδην ...στη Νέα Υόρκη

Δεκαπενταύγουστος. Νέα Υόρκη. Η καρδιά του ελληνισμού, στην καρδιά του κτήνους. Με το πλακάτ και μια ελληνική σημαία με τις φωτογραφίες των δύο νεκρών στον ώμο διασχίζω την Αστόρια...

Είμαστε γύρω στους πεντακόσιους. Οι μπάτσοι μας κάνουν τη ζωή δύσκολη... Κάποιοι απ' αυτούς υπερβάλλουν εαυτούς και αρπάζουν τις σημαίες... διότι απαγορεύονται ξύλα μπροστά από τα Η.Ε. -οι λόγοι είναι εύγλωττοι. Αρχίζουν οι αψιμαχίες. Πού' σαι Βάσο να με δεις να υπερασπίζομαι το "κουρελόπανο της Ζυρίχης". Ο κόσμος ανεξαρτήτως ηλικίας έχει άγριες διαθέσεις. Καθ' όλη τη διάρκεια της συγκέντρωσης έγιναν απανωτά ντου για να προχωρήσουμε για πορεία, γιατί οι μπάτσοι μας είχαν στριμώξει σε έναν παράπλευρο δρόμο και δεν μας άφηναν να πάμε στην τουρκική πρεσβεία με τίποτα. Όταν μάλιστα συνέλαβαν τα παιδιά, τα πνεύματα ήταν πολύ οξυμένα.

Ο κόσμος, κύρια Κύπριοι, και μάλιστα δύο ηλικιών: είτε νέοι είτε ηλικιωμένοι. Οι μέσες ηλικίες ήταν απούσες. Ήταν κυρίως στους νέους όπου μπορούσες να διακρίνεις και αρκετούς Ελλαδίτες...

Κώστας Γεώρμας

Παρασπονδίες
Ριχάρδου του στενόκαρδου

του Γιώργου Παπαγιαννόπουλου

Άχαρη τυγχάνει η προσπάθεια όταν είσαι αναγκασμένος να παρακολουθείς το γραπτό κάποιου του οποίου το περιεχόμενο προξενεί έντονα συναισθήματα αποδοκιμασίας του. Και διλημματική η τοποθέτηση στο εάν χρειάζεται απάντηση μια και συνάμα υπάρχει η λύση της αγνόησης.

Διαβάζοντας το άρθρο "Το στερνό σύνορο" του κου Ριχάρδου Σωμερίτη στο Βήμα στις 18-8-96, γραμμένο αμέσως μετά τη δολοφονία των δύο ελληνοκυπρίων από τους Τούρκους κατακτητές, διαπίστωσα για άλλη μια φορά με θλίψη σε τι κατάντια μπορεί να σε οδηγήσει ο ενδοτισμός, η τυφλή προσήλωση στην ανεπτυγμένη Δυτική Ευρωπαϊκή Ένωση, ο επαρχιώτικος κοσμοπολιτισμός. Θα επιχειρήσω χωρίς μεγάλες αναλύσεις να "απαντήσω" σε ορισμένες φράσεις-κλειδιά του εν λόγω άρθρου γιατί εν τέλει θεώρησα ότι, κάποιες στιγμές, αξίζει τον κόπο να δίδονται απαντήσεις.

Φράση 1η από το εν λόγω άρθρο:
"Ποιός έβαλε τα παιδιά να παίξουν με το θάνατο;" αναρωτιέται ο αρθρογράφος έντεχνα, ως (δήθεν) μη γνωρίζων περί κατοχής, τουρκικού επεκτατισμού, διαμελισμού της νήσου. Το ερώτημα περικλείει όλη την ουσία της σκέψης των κάθε λογής Σωμερίτηδων:

- "Ποιός (τους) έβαλε": διότι, οι ίδιοι δεν θα το έκαναν, δεν είναι ώριμοι ή άξιοι για τέτοιες πράξεις, δεν είναι δυνατόν σε τέτοια ηλικία να είναι πολιτικοποιημένοι, πόσο μάλλον που η άποψή τους είναι αντιδιαμετρικά αντίθετη αυτής των Σωμερίτηδων, Ραφαηλίδηδων, Βασιλείου και λοιπών υποψηφίων συνομιλητών. Οι άτιμοι έχουν και άποψη...

Κάποιος τους έβαλε λοιπόν.

- "Τα παιδιά": όχι οι πατριώτες, οι αγωνιστές, τα παλληκάρια. Αλλά: τα παιδιά. Σκόπιμος υποβιβασμός. Αυτό έλειπε να θεωρηθούν και άνδρες (τα παλιόπαιδα, τα ατίθασα).

- "να παίξουν με το θάνατο": χωρίς σχόλιο.

Φράση 2η:
Ο αρθρογράφος ξεθαρρεύει και απογειώνεται:

"Διότι κάποιος διάλεξε αυτή τη στιγμή που διαφαίνονταν διπλωματικές πρωτοβουλίες τη στρατηγική της έντασης, χωρίς την έγκριση (!) από τους νόμιμους εκπροσώπους της Κύπρου και της Ελλάδος".

Λογική που δεν αντέχει σε κριτική. Είναι να απορεί κανείς με το θράσος τούτης της απύθμενα προκλητικής φράσης. Οι θεωρούντες εαυτούς νόμιμους εκπροσώπους απαγορεύουν κάθε σκέψη ή δράση έξω από τη δική τους, έξω από το πλαίσιο υποτέλειας που οι ίδιοι έχουν επιλέξει, και υποτίθεται ότι είναι και δημοκρατικοί. Για σκεφθείτε το περιεχόμενο αυτής της φράσης του κου Σωμερίτη μεταφερμένο την περίοδο της 7χρονης δικτατορίας 1967-74 και πώς άραγε θα αντιδρούσαν σ' αυτό που σήμερα διατυπώνεται γραπτά οι τότε αντιστασιακοί, υποθέτω και εσείς ο ίδιος;

Για να μην πάω σε χώρες υπό κατοχήν ή σε εθνικο-απελευθερωτικά κινήματα.

Ποιοί άραγε είναι αυτοί οι νόμιμοι εκπρόσωποι "της Κύπρου και της Ελλάδος" και νομιμοποιούνται από τί και ως προς τί; Ήταν νόμιμοι οι Καραολής, Δημητρίου, Παλληκαρίδης κε Σωμερίτη; Ήταν νόμιμος ο Θεόφιλος Γεωργιάδης; (συγνώμη, τον τελευταίο μπορεί και να τον αγνοείτε εσείς ένας ευρωπαϊστής και πολιτικά ορθώς σκεπτόμενος, αυτός ήταν υπέρμαχος της ελληνοκουρδικής φιλίας, μπρρρ... τί φρίκη!).

Έπρεπε ή όχι να κατεβάσει την αγγλική σημαία της κατοχής στην Κύπρο το 1931 ο Σάββας Χατζηλαμπής; Έπρεπε ή όχι να κατεβάσει τη χιτλερική σημαία της κατοχής από την Ακρόπολη ο Μ. Γλέζος;

Φράση 3η:
"Χρησιμοποίησε τη μαχόμενη μειοψηφία της νέας γενιάς, που φυσικά έχει φρόνημα αλλά όχι φρόνηση, τα μεγάλα τα λόγια τα γνωστά, αυτά που πάντα σκοτώνουν". Αφιερωμένη εξαιρετικά στη μαθητική νεολαία και στους μοτοσυκλετιστές της Κύπρου. Ο έχων την τόλμη να γράφει για μη φρόνηση της κυπριακής νεολαίας επειδή διαφωνεί με τις επιλογές του, αντί σιωπηλός να συμμετέχει στο πένθος για τον Ισάακ και τον Σολωμού, έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός εσωτερικά δρώντος αποπροσανατολιστή.

Θα περάσουν χρόνια και με οξείες αντιπαραθέσεις για να συγκροτηθεί στη χώρα μας ένα πατριωτικό δημοκρατικό ρεύμα με κύρια αιχμή την εθνική ανασυγκρότηση και την αντιπαράθεση με τον τουρκικό επεκτατισμό. Τα ψήγματα ενός νεο-εμφανιζόμενου τέτοιου ρεύματος την περίοδο 1990-91 με την επανεθνικοποίηση, τις διαδηλώσεις για το Μακεδονικό και την εκ νέου "εισαγωγή" του βορειοηπειρωτικού στην νεοελληνική κοινωνία, δεν έχουν σταθεροποιηθεί.

Τούτο σημαίνει ότι οι κρατούντες, οι ευρωληγούρηδες, οι Σωμερίτηδες θα αλωνίζουν ενώ οι λοιποί οφείλουν να είναι ψύχραιμοι. Λείπει άλλωστε και η αντίστοιχη ηγεσία για να υπενθυμίσει την εφαρμοσμένη ρήση "φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους".

Φράση 4η:
"Οι ευθύνες μας για τις τραγικές εξελίξεις είναι τεράστιες για τους ίδιους τους Κύπριους, Έλληνες και Τούρκους που επέτρεψαν στους εθνικιστικούς και εκκλησιαστικούς φανατισμούς να εμποδίσουν την ανθρώπινα ισότιμη συμμετοχή τους σε μια πολιτισμένη κοινή ζωή". Ο κύριος μας εμπαίζει. Το μισό νησί είναι υπό κατοχήν 22 χρόνια κι ο άνθρωπος μιλάει για πολιτισμένη κοινή ζωή. Ποιών; Των κατακτητών με τους διωγμένους. Του θύτη και του θύματος. Προφανώς θα ανακαλύψουν πάλι κάποιον απίθανο Τουρκοκύπριο που "ως πιο πολιτισμένος" το 'χει σκάσει απ' την κατεχόμενη Βόρεια Κύπρο στο Λονδίνο κι ο οποίος δεν μπορεί να υποφέρει τους "Γκρίζους Λύκους" και θέλει Ομοσπονδία στο νησί, για να μας τον κοτσάρουν ως παράδειγμα ότι υπάρχουν περιθώρια συνεννόησης των δύο πλευρών.

Θα επαναφέρουν επίσης αυτή την απίθανης έμπνευσης ιστορία της ελληνοτουρκικής φιλίας, πίσω από την οποία υποκρύπτεται ο δοσιλογισμός, η υποτέλεια, το δήθεν αφελές ερώτημα: "Μα καλά τί θέλουν, πόλεμο με την Τουρκία;". Οι ερωτώντες είναι οι σοβαροί αναλυτές, οι νόμιμοι εκπρόσωποι, όλο το κακό συναπάντημα των 22 χρόνων τέλματος.

Φράση 5η:
Να κι η πρόταση του αρθρογράφου για την επίλυση του θέματος: Η λύση θα προκύψει μέσω *"του διαλόγου του σκληρού, του σχεδιασμένου, του αποφασιστικού στον οποίο πρέπει να οδηγήσουμε με κάθε μέσο την Άγκυρα. Αλλά πάντως του διαλόγου".*

Σε ποιά γλώσσα κύριε Σωμερίτη;

Φράση τελευταία. Του υπογράφοντος:
Έχουν ευθύνη για το τέλμα που οδηγήθηκε το κυπριακό αυτά τα 22 χρόνια οι κρατούντες. Και προφανώς εννοούμε όχι μόνο τους κυβερνώντες, αλλά όλους τους κρατούντες. Ανάμεσα σ' αυτούς και τους δημοσιογράφους που προπαγανδίζουν χρόνια τώρα τον ενδοτισμό, την υποχωρητικότητα, τον άκρατο ευρωπαϊσμό, θεωρώντας όσους διαφωνούν "εθνικιστές", κομμουνιστές, περιθωριακούς ή ό,τι άλλο.

Οι οπαδοί του διαλόγου παρ' ότι βρίσκονται σε αδιέξοδο, παρ' ότι όσο περισσότερο διάλογο ζητούν η Άγκυρα τους ανταμείβει επεκτείνοντας τις διεκδικήσεις της σε Κύπρο-Αιγαίο-Θράκη, αντί να αναπροσανατολιστούν συνεχίζουν να λιθοβολούν τους διαφωνούντες και να προκαλούν. Ο κος Ριχάρδος Σωμερίτης είναι ανάμεσα στους προεξέχοντες. Κάποιος πρέπει να εξηγήσει σε αυτόν τον προπαγανδιστή της απραξίας ότι είναι συμμέτοχος στη διαμόρφωση του 22χρονου Κυπριακού τέλματος και ενός αθηναιοκεντρικού κράτους που περί άλλα τυρβάζει. ■

ΧΡΟΝΙΚΟ της πορείας ΤΩΝ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΙΣΤΩΝ

ΒΕΡΟΛΙΝΟ -ΚΕΡΥΝΕΙΑ

2 -11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1996

του Τάσου Χατζηαναστασίου*

Η Κυπριακή Ομοσπονδία Μοτοσυκλέτας (στο εξής: ΚΟΜ), μετά την δυναμική αντικατοχική πορεία με μοτοσυκλέτες που οργάνωσε το καλοκαίρι του 1995, αποφάσισε να διευρύνει το χαρακτήρα της πορείας καλώντας να συμμετάσχει και η Πανευρωπαϊκή Ομοσπονδία Μοτοσυκλετιστών (στο εξής: FEM). Για πρώτη φορά από το 1974, επιχειρήθηκε να δοθεί στο κυπριακό μία διάσταση που να αφορά έμπρακτα πολίτες από την ευρωπαϊκή ήπειρο. Το σύνθημα που τέθηκε -έτσι ώστε να κεντρίσει το ενδιαφέρον των άλλων ευρωπαίων μοτοσυκλετιστών- ήταν: "Για έναν κόσμο χωρίς σύνορα-ζήσε ελεύθερα-οδήγησε ελεύθερα". Γι' αυτό και ως συμβολική αφετηρία της πορείας ορίστηκε το πρώην διχοτομημένο και νυν ενωμένο Βερολίνο. Ως πολιτικό πλαίσιο της πορείας που στάλθηκε σε όλες τις ευρωπαϊκές ομοσπονδίες τέθηκε το ζήτημα της εφαρμογής των ψηφισμάτων του Ο.Η.Ε. για την Κύπρο με έμφαση στο δικαίωμα της ελεύθερης διακίνησης. Το εγχείρημα ήταν δύσκολο, αλλά η ΚΟΜ κατόρθωσε, με την οικονομική συνδρομή της Εκκλησίας της Κύπρου, άλλων χορηγών αλλά και του ίδιου του λαού της Κύπρου που αγόρασε χιλιάδες κουπόνια ενίσχυσης της πορείας, να οργανώσει την πορεία "Βερολίνο-Κερύνεια 2-11 Αυγούστου 1996".

Μέχρι τον Ιούνιο είχε εξασφαλιστεί η συμμετοχή μοτοσυκλετιστών από 12 ευρωπαϊκές χώρες συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, στην οποία οι 50 διαθέσιμες θέσεις καλύφθηκαν πολύ γρήγορα, με αποτέλεσμα να γίνουν τελικά δεκτοί και άλλοι 8 Ελλαδίτες μοτοσυκλετιστές ενώ αρκετοί έμειναν με το παράπονο της μη έγκρισης της αίτησης τους για συμμετοχή. Να σημειωθεί πως οι περισσότερες συμμετοχές προέρχονταν από την Βόρεια Ελλάδα (Λαμία, Λάρισα, Βόλο, Καστοριά, Γρεβενά, Θεσσαλονίκη, Καβάλα) ενώ από την Αθήνα και τον Πειραιά μόλις 7 άτομα θυσίασαν τις αυγουστιάτικες διακοπές τους για την αντικατοχική πορεία. Στην ίδια την Κύπρο οι δηλώσεις συμμετοχής έφτασαν τις 7.000, ενώ στην πορεία του 1995 είχαν πάρει μέρος περίπου 1.000 μοτοσυκλετιστές.

Η πορεία ξεκίνησε από το Βερολίνο στις 2 Αυγούστου με τη συμμετοχή 150 περίπου μοτοσυκλετιστών από την Ιταλία, την Ιρλανδία, τη Φιλανδία, τη Γερμανία, την Αυστρία, τη Δανία, τη Γαλλία, την Αγγλία, την Πορτογαλία, τη... Σλοβενία, ενός ομογενούς από τη Νότια Αφρική, ενός Αμερικανού και Κυπρίων που είχαν ανέβει στο Βερολίνο για να πραγματοποιήσουν τη διαδρομή της πορείας από την αφετηρία της. Η πορεία συνάντησε το πρώτο της μεγάλο εμπόδιο στα σύνορα της Γιουγκοσλαβίας (Σερβίας), καθώς οι Σέρβοι απαίτησαν 25.000 δολλάρια για να επιτρέψουν τη διέλευση στους μοτοσυκλετιστές που διαδήλωναν για την Κύπρο. Παρά την παρέμβαση του Ειρηναίου Μπούλοβιτς, οι "αδελφοί" Σέρβοι έμειναν ασυγκίνητοι και έτσι η πορεία ακολούθησε τη διαδρομή Ρουμανία-Βουλγαρία για να φτάσει στη Θεσσαλονίκη. Η καθυστέρηση στα σύνορα ήταν ήδη μεγάλη, η αλλαγή πορείας πρόσθεσε πολλά χιλιόμετρα κι έτσι άρχισε ένας αγώνας ενάντια στο χρόνο και την κόπωση στα οποία προστέθηκαν και τα νεύρα για να φτάσει η πορεία στον τελικό της προορισμό. Στη Ρουμανία έβρεχε διαρκώς και στη Βουλγαρία οι αρχές απαγόρευσαν τη διαμονή, υποχρεώνοντας τους μοτοσυκλετιστές να οδηγούν συνεχώς χωρίς ανάπαυλα επί ώρες. Στη διέλευση της Βουλγαρίας συνέβησαν αρκετά ατυχήματα (πτώσεις) εξαιτίας της εξάντλησης των οδηγών και των επιβατών χωρίς όμως να υπάρξουν, ευτυχώς, σοβαροί τραυματισμοί. Έτσι η πορεία λίγο έλειψε να έχει και θύματα εξαιτίας της συμπεριφοράς των αρχών των βαλκανικών κρατών και της μη προνοητικότητας των οργανωτών της πορείας. Με πολύ κόπο και ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση, οι μοτοσυκλετιστές έφτασαν στον Προμαχώνα την Τετάρτη 7 Αυγούστου. Το πρόγραμμα υποδοχής της πορείας στη Θεσσαλονίκη ματαιώθηκε, αφού είχε προγραμματιστεί για την προηγούμενη, και την Τετάρτη η Θεσσαλονίκη υποδεχόταν τους Έλληνες ολυμπιονίκες. Έτσι η πορεία, αφού ενώθηκε με τους βορειοελλαδίτες μοτοσυκλετιστές, άλλους Κύπριους που είχαν έλθει για να υποδεχθούν την πορεία από το Βερολίνο στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα κι έναν... Βέλγο που έμαθε για την πορεία ενώ βρισκόταν στην Ελλάδα και θέλησε να πάρει μέρος, πήγε στο Βόλο όπου φιλοξενήθηκε στην Πορταριά.

Την Πέμπτη, οι μοτοσυκλετιστές έφτασαν στον Πειραιά και επιβιβάστηκαν στο πλοίο για να μεταφερθούν στην Κύπρο.

Στο μεταξύ, κι ενώ οι μοτοσυκλετιστές βρίσκονταν εν πλω, η κυπριακή κυβέρνηση και ο κυπριακός τύπος είχαν αρχίσει να ασκούν πίεση στην ΚΟΜ να ματαιώσει την πορεία στην Κύπρο ενώ παράλληλα κινδυνολογούσαν ανεύθυνα για "βέβαιη προέλαση των Τούρκων" προβάλλοντας τις απειλές του Ντενκτάς πως θα πυροβολείται όποιος μοτοσυκλετιστής παραβιάσει τη γραμμή κατάπαυσης του πυρός (την λεγόμενη "Πράσινη Γραμμή"), πως μέλη της οργάνωσης "Γκρίζοι Λύκοι" ετοιμάζουν αντιπορεία και "εκπλήξεις για τους μοτοσυκλετιστές". Στο ίδιο μήκος κύματος και τα ξένα Μέσα Ενημέρωσης που προανήγγελλαν βιαιότητες στην Κύπρο. Σε πλήρη αντίθεση με αυτό το κλίμα σκόπιμης κατατρομοκράτησης του κόσμου -και κυρίως όσων θα έπαιρναν μέρος στην αντικατοχική πορεία- η υποδοχή των μοτοσυκλετιστών στην Κύπρο στις 10 Αυγούστου, από χιλιάδες κόσμου ήταν συγκινητική και συνάμα δυναμική. Για πρώτη φορά στη νεώτερη ιστορία της Κύπρου, φτάνουν στο νησί Ελλαδίτες και ξένοι πολίτες για να πάρουν μέρος σε μία αντικατοχική εκδήλωση. Η ελληνική σημαία κυματίζει παντού σε μία λαοθάλασσα που συνοδεύει για χιλιόμετρα τους μοτοσυκλετιστές από το λιμάνι της Λεμεσού ως την Κοφίνου, όπου έγινε στάση για ξεκούραση και φαγητό. Τη φιλοξενία ανέλαβε την πρώτη μέρα στην Κύπρο το προσφυγικό σωματείο "Αδούλωτη Κερύνεια" που δημιούργησε μια ιδιαίτερα θερμή ατμόσφαιρα.

Η πορεία της 11ης Αυγούστου είχε σχεδιαστεί ως εξής: Οι μοτοσυκλετιστές κάθε επαρχίας της Κύπρου θα συγκεντρώνονταν στο στάδιο κάθε πόλης: Λάρνακας, Λεμεσού, Λευκωσίας, Πάφου. Από εκεί θα συγκεντρώνονταν όλοι μαζί στη Δερύνεια, κοντά στην κατεχόμενη Αμμόχωστο και, ακολουθώντας το δρόμο κατά μήκος της γραμμής αντιπαράταξης, θα επιχειρούσαν να περάσουν στα κατεχόμενα με προορισμό, ει δυνατόν, την Κερύνεια, ως μια συμβολική και ειρηνική κίνηση απελευθέρωσης. Στην πορεία θα προπορεύονταν, το προεδρείο της FEM και οι ξένοι μοτοσυκλετιστές που είχαν έρθει από το Βερολίνο, θα ακολουθούσαν οι 58 Ελλαδίτες και πιο πίσω οι χιλιάδες κύπριοι μοτοσυκλετιστές.

Οι οργανωτές της πορείας είχαν δηλώσει ευθέως ότι θα αποφύγουν οπωσδήποτε τη σύγκρουση με την κυπριακή αστυνομία και τις δυνάμεις των Η.Ε. και ζήτησαν να μην παρεμποδιστούν, έτσι ώστε να μη φανεί πως είναι η κυπριακή κυβέρνηση που δεν επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση στο νησί. Η κυπριακή κυβέρνηση προσπαθούσε μέχρι και την τελευ-

ταία στιγμή να ματαιωθεί η πορεία χωρίς όμως παράλληλα να την απαγορεύσει καθώς έβλεπε πως ο κόσμος την στήριζε. Τα κυπριακά κόμματα στο σύνολό τους είτε σιωπούσαν αφήνοντας τον Κληρίδη να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά, είτε διαφωνούσαν δημόσια με την πορεία. Μόνο ο Λυσσαρίδης είχε μια σχετικά διαφοροποιημένη στάση, χωρίς όμως να στηρίζει ανοικτά την εκδήλωση. Από ελληνικής πλευράς, ο μόνος που στήριξε απερίφραστα την αντικατοχική πορεία, είναι ο Κύπριος ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Γιάννος Κρανιδιώτης. Την τελευταία στιγμή, το κυπριακό κράτος χρησιμοποίησε τα δικά του όπλα: προβοκάρισε την πορεία διενεργώντας προληπτικές συλλήψεις σε βάρος μελών της ΚΟΜ και άλλων προσώπων -20 συνολικά- με την κατηγορία της κατοχής εκρηκτικών υλών το βράδυ του Σαββάτου, παραμονή της πορείας. Οι κατηγορίες αποδείχθηκαν αβάσιμες και οι συλληφθέντες αφέθηκαν ελεύθεροι, όμως ο στόχος που ήταν η δημιουργία κλίματος ανασφάλειας και τρομοκρατίας επιτεύχθηκε. Στην συνέχεια όλη τη νύχτα δεν άφησαν τον πρόεδρο της ΚΟΜ να κοιμηθεί καλώντας τον σε συνεχείς "επείγουσες" συσκέψεις στο Προεδρικό Μέγαρο, στη Γενική Εισαγγελία και από νωρίς το πρωί στην Αστυνομία και ξανά στο Προεδρικό. Οι πιέσεις να ματαιώσει η ΚΟΜ την πορεία έχουν γίνει αφόρητες. Ο Κληρίδης έδειξε τα τελευταία χαρτιά: εάν επραγματοποιείτο η πορεία, α) οι Τούρκοι θα κατελάμβαναν τη λεγόμενη νεκρή ζώνη που σήμερα ελέγχεται από τις δυνάμεις του Ο.Η.Ε., β) η Εθνική Φρουρά δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τυχόν προέλαση του τουρκικού στρατού, γ) ο Ντενκτάς θα προκαλέσει επεισόδια στη νεκρή ζώνη, εάν φυσικά αυτή παραβιαστεί, μεταξύ διαδηλωτών και δικών του "πολιτών" για να αμαυρώσει την καλή εικόνα που είχε δημιουργήσει η πορεία μέχρι εκείνη τη στιγμή. Για να γίνει περισσότερο πειστικός ο Κληρίδης επιστράτευσε "απόρρητες εκθέσεις" του Γ.Ε.Ε.Φ. καθώς και της αστυνομίας που έδειχναν τις προθέσεις του τουρκικού στρατού, την αδυναμία της Ε.Φ. καθώς και την ύπαρξη προβοκατόρων στις τάξεις των μοτοσυκλετιστών που είχαν στην κατοχή τους εκρηκτικά, βόμβες μολότωφ και πιστόλια. Ο πρόεδρος της ΚΟΜ, Γιώργος Χατζηκώστας, κατέρρευσε κάτω από το βάρος της ευθύνης, της αφόρητης ψυχολογικής πίεσης και της σωματικής εξάντλησης. Συντριμμένος, μπροστά στο πλήθος των ήδη συγκεντρωμένων χιλιάδων μοτοσυκλετιστών στο Λευκόθεο στάδιο της Λευκωσίας, στις 11.00 το πρωί της Κυριακής 11 Αυγούστου, ανήγγειλε την ματαίωση της πορείας και ύστερα ξέσπασε σε κλάματα. Ο αγώνας ενός χρόνου έγινε συντρίμμια μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα.

Ωστόσο, την αντικατοχική πορεία δεν μπορεί πια να τη σταματήσει κανένας. Οι Κύπριοι μοτοσυκλετιστές έχουν ήδη ξεκινήσει, μόνοι τους, ανοργάνωτοι και οργισμένοι για το νέο ξεπούλημα της ηγεσίας, αγανακτισμένοι που επί 22 χρόνια τους μιλούν από τα μπαλκόνια και την τηλεόραση για επιστροφή στις πατρίδες τους και όταν είναι να περάσουν στα έργα μιλούν για σύνεση, για αρνητικούς συσχετισμούς, για τη διαδικασία επίλυσης που βρίσκεται "σε κρίσιμη καμπή", για την "διπλωματική κινητικότητα" και τις "πρωτοβουλίες του Γ.Γ. των Η.Ε.".

Ομάδες μοτοσυκλετιστών ξεκινούν και κατευθύνονται σε διάφορα σημεία προσπαθώντας να περάσουν στη νεκρή ζώνη και να διαδηλώσουν την άρνησή τους να δείξουν σύνεση. Εικοσιδύο χρόνια "σύνεσης" είναι 22 χρόνια ξεπουλήματος, λήθης, αλλοτρίωσης, καταναλωτικού ευδαιμονισμού. Και τα παιδιά με τα μαλλιά και με τα μαύρα ρούχα τα φτύνουν κατάμουτρα. Οι πιο πολιτικοποιημένοι κατευθύνονται στο Προεδρικό και ζητούν από τον Κληρίδη να κάνει δημόσια δήλωση δικαιολογώντας τη στάση της κυβέρνησής του. Ο Κληρίδης υπόσχεται να το κάνει αλλά καθυστερεί σκόπιμα. Τελικά θα κάνει διάγγελμα από την τηλεόραση λίγες ώρες αργότερα μαζί με τον Γιώργο Χατζηκώστα, που μη όντας πολιτικός απολογείται στον κόσμο χωρίς να πείθει πως είναι πεισμένος για την ορθότητα της απόφασής του να ματαιώσει την πορεία.

Οι μοτοσυκλετιστές που ξεκίνησαν από το Βερολίνο, ξένοι και Ελλαδίτες, μένουν στο Λευκόθεο. Οι ξένοι αποφασίζουν να επιστρέψουν στα ξενοδοχεία τους. Οι Ελλαδίτες συσκέπτονται και δηλώνουν πως θέλουν με κάθε τρόπο να δείξουν πως η πορεία που ξεκίνησαν θα φτάσει στο σκοπό της: στη γραμμή αντιπαράταξης, ζητώντας να της επιτραπεί η διέλευση προς την Κερύνεια. Η πρόταση τίθεται στις αντιπροσωπείες της FEM και με λίγες εξαιρέσεις γίνεται δεκτή. Έτσι, στις 7 το απόγευμα, οι μοτοσυκλετιστές της πορείας Βερολίνο-Κερύνεια φτάνουν στο οδόφραγμα του "Λήδρα Πάλας" και μια αντιπροσωπεία ζητά από τις κατοχικές αρχές να επιτραπεί στην πορεία να συνεχίσει. Οι κατοχικές αρχές ζητούν ως προϋπόθεση για κάτι τέτοιο την αναγνώριση νόμιμης υπόστασης στο ψευδοκράτος του Ντενκτάς και τους υποβάλλουν τα σχετικά έγγραφα. Η αντιπροσωπεία της πορείας αρνείται, δείχνοντας έμπρακτα την μη αναγνώριση της ύπαρξης του ψευδοκράτους και των "συνόρων" του.

Νωρίτερα όμως το μεσημέρι, οι Κύπριοι μοτοσυκλετιστές έχουν διασπάσει τη γραμμή αντιπαράταξης στην περιοχή του Σοπάζ έξω από τη Λευκωσία, αφού έγιναν αποτυχημένες απόπειρες στην Άχνα, το δρόμο που οδηγεί στη Μόρφου και το Λήδρα Πάλας. Στο Σοπάζ όπου έφτασαν και μερικοί Ελλαδίτες μοτοσυκλετιστές, οι διαδηλωτές βρέθηκαν αντιμέτωποι με τους Τούρκους στρατιώτες και τους τουρκοκύπριους αστυνομικούς με εξάρτηση διάλυσης διαδηλωτών. Αρχίζει πετροπόλεμος ενώ οι Τούρκοι βάζουν φωτιά στα παρακείμενα ναρκοπέδια στη νεκρή ζώνη. Η χαρακτηριστική σκηνή που όλοι είδαν στην τηλεόραση με τον Τούρκο αστυνομικό να ρίχνει πέτρες στο Σοπάζ. Ενώ αυτά συνέβαιναν στο Σοπάζ, γίνεται γνωστό από το ραδιόφωνο πως στη Δερύνεια οι διαδηλωτές διέσπασαν τη γραμμή κατάπαυσης του πυρός και βρίσκονται αντιμέτωποι με τις δυνάμεις κατοχής.

Εκεί όμως είχε συγκεντρώσει ο Αττίλας τις φασιστικές ομάδες των "Γκρίζων Λύκων" και Τουρκοκύπριους τραμπούκους οπλισμένους με κυνηγετικά όπλα, λοστούς, τσεκούρια κ.λπ. Οι άοπλοι διαδηλωτές -αυτοί τους οποίους ο Κληρίδης κατηγορούσε πως είχαν μέχρι και πιστόλια- που είχαν περάσει στη νεκρή ζώνη δεν ήταν παραπάνω από μερικές δεκάδες. Μπροστά στα απαθή βλέμματα των αντρών των Η.Ε. και στο χώρο της δικής τους ευθύνης,

ο έξαλλος όχλος των πάνοπλων Τούρκων μαζί με ένοπλους Τουρκοκύπριους αστυνομικούς, εκατοντάδες άτομα, καταδίωξε τους νεαρούς που οπισθοχώρησαν προς το φυλάκιο της Ε.Φ. Τέσσερα άτομα παγιδεύτηκαν στο συρματόπλεγμα και οι Τούρκοι άρχισαν να τους χτυπούν ανελέητα. Ο Τάσος Ισαάκ δεν είχε παγιδευτεί κι έτρεξε να βοηθήσει έναν σύντροφό του. Ο Τάσος Ισαάκ δε φέρθηκε "συνετά" και δεν έκατσε στ' αυγά του. Έθεσε πάνω από την ίδια του τη ζωή, την ελευθερία και την αλληλεγγύη. Έζησε το θάνατό του για τους άλλους, για μας τους άλλους. Θανατώθηκε ενώ ο φακός απαθανάτισε το σύνθημα που ήταν γραμμένο στη μπλούζα του: "Οι Μοτοσυκλετιστές τολμούν-Απελευθέρωση η ΜΟΝΗ λύση".

Εκτός από τον Τάσο, άλλοι 50 τραυματίστηκαν από τον ξυλοδαρμό αλλά και από τα φυσίγγια των τουρκικών όπλων. Τα υπόλοιπα είναι ίσως περισσότερο γνωστά. Το κυπριακό κράτος φοβήθηκε και την κηδεία του Τάσου Ισαάκ την ανέβαλε τρεις φορές έως ότου πραγματοποιηθεί στο Παραλίμνι στις 14 Αυγούστου, μέρα που πριν 22 χρόνια ξεκίνησε ο δεύτερος Αττίλας, αυτός που οδήγησε στην κατοχή του 40% της Κύπρου, τότε που πρωθυπουργός της Ελλάδας ήταν ο Καραμανλής με κυβέρνηση εθνικής ενότητας.

Η κηδεία ήταν μάλλον σιωπηλή αλλά η οργή σιγόβραζε. Τα παιδιά με τα μαλλιά και με τα μαύρα ρούχα ξεκίνησαν τις μηχανές τους και πήγαν ξανά στον τόπο του εγκλήματος. Μαζί τους ακολούθησε η ελληνική αποστολή της πορείας "Βερολίνο-Κερύνεια" καθώς και μέλη της ιταλικής ομάδας. Ήθελαν να αποτίσουν φόρο τιμής, βάζοντας ένα στεφάνι και μια μαύρη κορδέλα στο συρματόπλεγμα που δολοφονήθηκε ο Τάσος Ισαάκ. Αν εμφανίζονταν και τούτη τη φορά "Γκρίζοι Λύκοι", δεν θα γλίτωναν. Το γνώριζαν και οι ίδιοι οι Τούρκοι. Οι "Γκρίζοι Λύκοι" είχαν εξαφανιστεί, οι τουρκοκύπριοι αστυνομικοί κρύβονταν στα δέντρα και μόνο οι στρατιώτες και οι Τούρκοι δημοσιογράφοι βρίσκονταν στις θέσεις τους.

Οι διαδηλωτές ήταν πολλοί, συγκροτημένοι και οργανωμένοι, μόνο ένας έφυγε μόνος του μπροστά, πέρασε σα να πετούσε, βρισκόμενος σε άλλη σφαίρα πια, πίσω από το συρματόπλεγμα της ντροπής, και ανέβηκε στον ιστό, ανέβηκε τόσο ψηλά που πλέον δεν τον έφτανε κανείς, ούτε και οι σφαίρες που τον σκότωσαν.

Ο Σολωμός Σολωμού δεν αυτοκτόνησε, όπως ίσως σκέφτηκαν πολλοί, απλώς ήρθε να μας θυμίσει πώς πεθαίνουν οι Έλληνες, σαν έτοιμος από παλιά, θανάτω θάνατον πατήσας.

Ο καταιγισμός των πυρών, παρά τους τραυματίες, δεν έφερε πανικό. Στο φυλάκιο της Ε.Φ., οι νεαροί εθνοφρουροί πήραν θέση μάχης, ο κόσμος ζήτησε όπλα και ο διοικητής την άδεια του Επιτελείου να ανοίξει πυρ. Ωστόσο, οι εξελίξεις ήταν διαφορετικές και λίγο πολύ γνωστές.

Γνωστό και το γεγονός πως ο Σημίτης διέκοψε τις διακοπές του για να δηλώσει πως "θα αξιοποιήσουμε διπλωματικά τους δύο νεκρούς μας". Όσο για το Εθνικό Συμβούλιο της Κύπρου που συνεδρίασε με την παρουσία του Έλληνα πρωθυπουργού, έπρεπε να περάσουν 22 χρόνια και να σκοτωθούν δύο άνθρωποι για να ανακοινώσει πως θα "ξεκινήσει εκστρατεία με συγκεκριμένο(sic) πρόγραμμα διαφώτισης της διεθνούς κοινής γνώμης". Εν κατακλείδι αυτού του σχεδόν χρονικού των γεγονότων, στην Κύπρο οι Έλληνες θυμήθηκαν επιτέλους ότι είναι Έλληνες, ας το θυμηθούν και στην Ελλάδα, και κυρίως αυτοί που μας κυβερνούν σε Ελλάδα και Κύπρο ας θυμηθούν πως είναι ωραίο να είσαι Έλληνας, να ζεις σαν Έλληνας και να πεθαίνεις σαν Έλληνας και όχι σαν εκσυγχρονιστής από έμφραγμα ή από τροχαίο.

** Ο Τάσος Χατζηαναστασίου είναι μέλος της ελληνικής ομάδας της αντικατοχικής πορείας των μοτοσυκλετιστών "Βερολίνο-Κερύνεια".*

Από το 1974 και μετά η Κύπρος θα γνωρίσει τρία αντικατοχικά μαζικά κινήματα που έπαιξαν ρόλο στην διαμόρφωση της συνειδητοποίησης του προβλήματός μας, όχι μόνο στους ξένους αλλά και σε εμάς τους ίδιους. Το κίνημα των γυναικών, το κίνημα των μαθητών και το κίνημα των μοτοσυκλετιστών. Είναι κατ' αρχήν αξιοσημείωτο ότι και στα τρία κινήματα δεν συμμετείχαν επισήμως καθόλου τα κόμματα, ανεξαρτήτως εάν και στις τρεις περιπτώσεις μερικά κόμματα κατόπιν εορτής προσπάθησαν να οικειοποιηθούν τα κινήματα μόνο και μόνο επειδή κάποτε μέλη τους συμμετείχαν στις αντικατοχικές εκδηλώσεις. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι και στις τρεις περιπτώσεις ο όγκος των διαδηλωτών αποτελούνταν από συγκεκριμένες ομάδες πολιτών π.χ. γυναίκες, μαθητές, μοτοσυκλετιστές και όχι από στενά πολιτικοποιημένα σύνολα. Αυτό όμως που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι και στις τρεις περιπτώσεις οι πορείες ριζοσπαστικοποιούνται και παίρνουν πιο δυναμικές μορφές εκεί που η κρατική και κομματική εξάρτηση ελαχιστοποιείται ή εκμηδενίζεται λόγω της υπεροχής των ακομμάτιστων στελεχών της κάθε κίνησης. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι και οι τρεις κινήσεις έφτασαν στο ζενίθ τους αφού πρώτα πέρασαν από το ΣΥΜΒΟΛΙΚΟ τους στάδιο, δηλαδή το στάδιο που άνετα θα μπορούσαν να συμμετέχουν ή να ταυτιστούν τα κόμματα και η κυβέρνηση.

Ποιός φοβάται
ΤΗΝ 15η ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ;

του Βάσου Φτωχόπουλου

Ιδιαίτερη σημασία στην δυναμική της κάθε κίνησης είχε η ταξική προέλευση των μελών της, και το κοινωνικό τους στάτους.

Οι γυναίκες ήταν κυρίως διανοούμενες, επαγγελματίες, κρατικοί υπάλληλοι μέσης και υψηλής μόρφωσης, άτομα με όνομα στην κυπριακή κοινωνία, σημαντικά στελέχη κομμάτων και οργανώσεων, κυρίως άτομα από τα μεσοαστικά και αστικά στρώματα. Ως εκ τούτου, η πρώτη τους πορεία είχε την σφραγίδα ενός ημικρατικού οργανισμού που αναλάμβανε να κάνει την κρατική επίσημη προπαγάνδα διαμέσου **μόνον** των γυναικών ανεξαρτήτως εάν συγκρούστηκαν με τους ΟΗΕδες και τους Τούρκους. Οι γυναίκες ριζοσπαστικοποιούνται και καταλήγουν στις φυλακές του Ντεκτάς αφού πρώτα η κίνηση διασπάται, αφού πρώτα υποχωρεί το ειρηνικό άσπρο πανί και το κρατικό σύμβολο της κυπριακής σημαίας και την θέση τους παίρνει η ελληνική σημαία και αφού στις τάξεις των διανοουμένων και επαγγελματιών μπαίνουν πια και πιο λαϊκά στρώματα όπως πρόσφυγες και νεαρές κοπέλες. Μετά την πορεία του Αγίου Κασσιανού, η κίνηση ουσιαστικά διαλύεται δείχνοντας ταυτοχρόνως και τις δυνατότητές της.

Οι μαθητές θα δώσουν αρχικά το παρόν τους με την ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού ανεξάρτητου κράτους το 1983. Μετά, κάθε χρόνο στην επέτειο του ψευδοκράτους, τα σχολεία θα δίνουν το παρόν τους και οι μαθητικές νεολαίες θα ελέγχουν την κατάσταση ώσπου κάποιοι πιτσιρικάδες θα τολμήσουν να εισέλθουν στα κατεχόμενα και να δημιουργήσουν τεράστια προβλήματα στην κυβέρνησή μας και στον Ραούφ Ντεκτάς. Στις εκδηλώσεις συμπαράστασης προς τους φυλακισμένους μαθητές και νέους θα συμμετέχουν και οι φοιτητές των τότε ανώτατων ιδρυμάτων μας, οι γυναίκες και πλήθος προσφύγων. Οι πρωτοστάτες των μαθητικών κινητοποιήσεων προέρχονταν κυρίως από τα μεσαία στρώματα με γονείς μέσης ή ανώτερης εκπαίδευσης. Το κίνημα των μαθητών ήταν σημαντικό διότι για πρώτη φορά εμφανίστηκε το φαινόμενο παιδιά μη προσφύγων και προσφυγόπουλα τα οποία γεννήθηκαν στις ελεύθερες περιοχές να συγκρουστούν και να εισέλθουν στα κατεχόμενα.

Με την αποφυλάκιση των νεαρών και το κίνημα αυτό αδρανοποιείται και οι μαθητές.

Η κίνηση των μοτοσυκλετιστών ήταν η πιο εθνική και ΤΑΞΙΚΗ κίνηση των μετακατοχικών χρόνων. Οι μοτοσυκλετιστές στην Κύπρο είναι έτσι κι αλλιώς ιδιόμορφη "φυλή" διότι η μηχανή δεν χρησιμοποιείται για λόγους πιο εύκολης και οικονομικής διακίνησης αλλά από αγάπη προς το ίδιο το μηχάνημα και την κουλτούρα του. Στην τελευταία πορεία των μοτοσυκλετιστών συμμετείχαν άτομα από τα πιο χαμηλά στρώματα και από τις πιο περιθωριακές κοινωνικές ομάδες. Μηχανόβιοι όλων των ηλικιών, πρόσφυγες των συνοικισμών, χωριατόπαιδα, ημιαπασχολούμενοι, φτωχοί φοιτητές, εργάτες στην τουριστική βιομηχανία και γενικώς άτομα που δεν έχουν καταφέρει να αποτελέσουν τμήμα της ευημερούσας κυπριακής κοινωνίας. Οι ελάχιστοι διανοούμενοι και πολιτικοποιημένοι αποτελούσαν την εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα. Στην νεκρή ζώνη στο Σοπάζ και στην Δερύνεια, όπως και στις κηδείες στο Παραλίμνι, μόνον από τις φάτσες των συμμετεχόντων καταλάβαινε κανείς ότι εκεί ήταν μια άλλη Κύπρος· μια Κύπρος ΛΑΪΚΗ, μια Κύπρος που δεν θα περνούσε το face-control ακόμη και του πιο out λευκωσιατικού μπαρ.

Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι κύριος συμπαραστάτης της πορείας των μοτοσυκλετιστών ήταν ένας άλλος "περιθωριακός", ένας άλλος που αρνείται να υιοθετήσει την κυρίαρχη πολιτική ιδεολογία του νησιού, ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, ο οποίος καθ' όλην την διάρκεια των γεγονότων υπήρξε ένας άψογος

που την πιο ΤΑΞΙΚΗ πορεία που έγινε ποτέ στην Κύπρο την πολέμησε με περισσότερη λύσσα το μικροαστικό ΑΚΕΛ. Τα κοινωνιολογικά συμπεράσματα τα αφήνουμε για τους κοινωνιολόγους. Μετά από τη δεύτερη δολοφονία, οι μοτοσυκλετιστές και οι συμμετέχοντες πολύ σωστά έκαναν μια τακτική υποχώρηση, δεν διαλύθηκαν όπως οι γυναίκες και οι μαθητές. Οι λογαριασμοί είναι ανοικτοί. Είναι πια σίγουρο ότι η επόμενη πορεία δεν μπορεί να είναι όπως οι άλλες. Είναι πια σίγουρο ότι οι γυναίκες, οι μαθητές, οι μοτοσυκλετιστές, οι πρόσφυγες και όλα τα υπόλοιπα "αχαΐρευτα λαϊκά στρώματα" θα βρεθούν **μαζί** σε κάποιου είδους εκδηλώσεις πολύ πιο μαζικές. Είναι σίγουρο πια ότι γνωρίζουμε πολύ καλά που βρίσκεται η μαγεία και η μαγκιά του έθνους. Είναι σίγουρο πια ότι στα γραφεία των κομμάτων, στο προεδρικό και στην κατεχόμενη Λευκωσία κάποιοι δεν κοιμούνται καλά. Η επέτειος της ανακήρυξης του λεγόμενου ψευδοκράτους στις 15 Νοεμβρίου δεν είναι μακριά. Ίσως ο πόνος και η οργή να μην εκφραστούν φέτος. Όμως κάποια στιγμή αυτός ο κόσμος θα εκφραστεί και ειλικρινά δεν ξέρω ποιοί πρέπει να φοβούνται περισσότερο, οι δικοί μας Αττίλες ή οι απέναντι.

Όλες οι πορείες ως τώρα έδειξαν ξεκάθαρα τα όριά τους. Ελπίζω όλοι, ιθύνοντες και διαδηλωτές, να αλλάξουν τα συνθήματα. Δίχως στρατό, στράτευση της οικονομίας και της κοινωνίας ολόκληρης και δίχως μάχιμο και μαχητικό λαό δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα.

■

Ο ΤΟΙΧΟΣ ΤΩΝ ΜΕΛΑΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

Μυθιστόρημα του Τάκη Γεωργίου. Εκδόσεις Εστία 1995

Διάβασα το θαυμάσιο μυθιστόρημα του Τάκη Γεωργίου πριν τα δραματικά γεγονότα του Αυγούστου που απέδειξαν και στους πλέον δύσπιστους ότι ο κυπριακός ελληνισμός είναι εδώ.

Το βιβλίο, ένα μυθιστόρημα πολιτικής (επαναστατικής) φαντασίας, αναφέρεται στην επανάσταση μιας μικρής πόλης (η μικρή μας πόλη) ως απαρχή της απελευθέρωσης της κατεχόμενης χώρας.

Το μυθιστόρημα του Τάκη Γεωργίου εκφράζει την αγωνία ενός δρώντος και αγωνιώντος Κυπρίου που προσπαθεί να πείσει τον εαυτό του, τους Κύπριους της ιδιαίτερης πατρίδας του, όλο τον ελληνισμό στα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν την μεγάλη ήττα του '74, ότι η Κύπρος μπορεί να απελευθερωθεί. Την αγωνία του και την πίστη του την στηρίζει σε κάθε σελίδα του μυθιστορήματος και με τους όρους βέβαια του καλλιτεχνικού δημιουργήματος. Η πίστη στη δυνατότητα της απελευθέρωσης έχει την θεμελίωση της στον Τάκη Γεωργίου στην ανθρώπινη θέληση για ελευθερία. Ιδού πως χαρακτηριστικά αναδεικνύει σε δυο γραμμές αυτή του την πίστη: ...στην «πετυχημένη λεζάντα της φωτογραφίας που έγραφε: 'Μπορέσαμε γιατί θέλαμε'. Το κείμενο της διακήρυξης άρχιζε με τις λέξεις: 'Μπορούμε γιατί θέλουμε'» ...(σελίδα 341).

Και είναι πράγματι ένα είδος δικαίωσης του μυθιστορήματος, ο απροσμέτρητος ηρωισμός των Κυπρίων ηρώων Ισαάκ και Σολωμού που έφερε το αίτημα της απελευθέρωσης της Κύπρου στο προσκήνιο. Μπόρεσαν γιατί ήθελαν.

Η έκφραση αυτής της αγωνίας του συγγραφέα μην φανταστείτε (το ξανατονίζουμε) ότι γίνεται με παραχωρήσεις ως προς τους κανόνες του μυθιστορήματος. Η ιστορία αναφέρεται αόριστα στην σύγχρονη εποχή, η μικρή πόλη δεν έχει συγκεκριμένη χωρική ταυτότητα, οι ήρωες είναι αγνώστου εθνικότητας, και είναι της φαντασίας του αναγνώστη να βρει εθνικότητα, χώρο και εποχή. **Το μυθιστόρημα διαβάζεται απνευστί.** Αν και ελάχιστες φορές ο συγγραφέας παρασύρεται από τον οίστρο μιας απέραντης φαντασίας, το κύριο στοιχείο είναι η πειθαρχία στην

δόμηση των επεισοδίων και των ηρώων. Το μυθιστόρημα παράγει μια τρομακτική συγκίνηση. Καταφέρνει ο Τάκης Γεωργίου να ανασύρει από το ελληνικό υποσυνείδητο καταπληκτικές μνήμες, ξεχασμένες επιθυμίες, δυνατότητες ενός πανάρχαιου έθνους χωρίς να αναφέρεται ευθέως σ' αυτό.

Ο συγγραφέας καταφέρνει να δημιουργήσει αυτή την συγκίνηση με την οργάνωση, την εκτύλιξη του μύθου (ή μάλλον των πολλών συμβαινόντων) στα πλαίσια μιας καθημερινής πραγματικότητας που υπήρχε στον ελληνισμό μόλις χτες και ίσως υπάρχει ακόμα στην Κύπρο και σε άλλες περιοχές του ελληνισμού. Είναι ο προ τηλεοράσεως, **ο κοινοτικός τρόπος βίου**, ο ελληνικός, δικός μας που, ενώ έχει τοπική οντότητα είναι ανοικτός στο ταξίδι, στις αλληλοεπιδράσεις, στους έρωτες και στις ιδέες που έρχονται από τον σύνολο κόσμο, ο καθημερινός πολιτισμός μας που ακόμα αντιστέκεται, που ακόμα επιμένει και που ο Τάκης Γεωργίου τον αναδεικνύει με απαράμιλλο τρόπο στο μυθιστόρημά του, που άλλωστε έχει τον συμβολικό τίτλο ***Ο τοίχος*** (της εποχής) ***των μελανοδοχείων.***

Είναι η ζωή στην μικρή μας πόλη με τα εξαίσια συμβαίνοντα, με τους ήρωες της καθημερινής ζωής, με τους ανθρώπους που ονειρεύονται, που σπουδάζουν και ταξιδεύουν, που ερωτεύονται, που συγκινούν όχι μόνο τους ομοεθνείς αλλά και τα ελεύθερα πνεύματα όπου γης. Στην επανάσταση του Τάκη Γεωργίου, παρά τον εθνικό της χαρακτήρα, οι ήρωες δεν είναι μόνο μιας εθνικότητας...

Ο Τάκης Γεωργίου κάνει ίσως το καλύτερο ελληνικό μυθιστόρημα των τελευταίων χρόνων (τουλάχιστον από αυτά που έχω διαβάσει). Δικαιούται χωρίς καμία αμφιβολία της πανελλήνιας αναγνώρισης.

Δικαιούται επίσης αυτό το μυθιστόρημα να θεωρηθεί -το γεγονός ότι αναφέρεται σε μια εθνική επανάσταση καθόλου δεν το εμποδίζει- ότι δεν μένει μόνο στον δικό μας εθνικό ορίζοντα αλλά εισέρχεται στα ενδιαφέροντα των λαών της ευρύτερης περιοχής μας. Γεγονός που σπάνια υπάρχει στα ελληνικά μυθιστορήματα. Αν και αναφέρονται σε άλλα, κυρίως κοινωνικά, θέματα, διατηρούν μια εσωστρέφεια. Ο τοίχος των Μελανοδοχείων αντίθετα έχει οικουμενικές προεκτάσεις.

Υ.Γ. Ο Τάκης Γεωργίου είναι εκτός από μυθιστοριογράφος σημαντικός επιστήμονας (γυναικολόγος) και πολιτικός και κοινωνικός παράγοντας της μεγαλονήσου. Είναι από εκείνους τους λίγους (σε Ελλάδα και Κύπρο) που κυρίως τα δύσκολα εικοσιδύο χρόνια της κατοχής και της σιωπής (αλλά και στην εποχή του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα) έμεινε να φυλάει Θερμοπύλες. Είμαι πολύ τυχερός που με τιμάει με την φιλία του.

Δημήτρης Καλουδιώτης

μπροστά στον πόλεμο

του Μανώλη Δεληγιαννάκη- Χυτήρογλου

Όταν, το 1974, η Τουρκία ξεκίνησε κατά του Ελληνισμού, για πρώτη φορά μετά το '22, τον νέο κύκλο επέκτασής της στην Κύπρο, οι αντιδράσεις των Ελλαδιτών υπήρξαν πρακτικά ανύπαρκτες.

Η ίδια αυτή ανυπαρξία αντιδράσεων χαρακτηρίζει όλα τα στρώματα του ελλαδικού κράτους, από τις κυβερνήσεις μέχρι τον απλό πολίτη, σ' όλη αυτή την περίοδο, σταθμός της οποίας -και όχι το τέλος- υπήρξε ο τερματισμός της ελληνικής κυριαρχίας στα Ίμια τον Ιανουάριο του 1996.

Η συνεπής και αξιόπιστη ιμπεριαλιστική πολιτική της Τουρκίας έσυρε του Έλληνες -και όχι μόνο τις κυβερνήσεις, αφού είναι αυτές που αξίζουμε να έχουμε- στην αποδοχή της έμπρακτης αμφισβήτησης του εναέριου χώρου μας, στην παραίτηση από το δικαίωμα της επέκτασης των χωρικών μας υδάτων στα δώδεκα ν.μ., στην παράδοση στο έλεος των γενοκτόνων φασιστών της Άγκυρας των Πολιτών, Ιμβρίων, Τενέδιων, στην εκχώρηση στους Τούρκους των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων στο Αιγαίο..., κι ο κατάλογος δεν έχει τέλος.

Η δολοφονία των παιδιών μας στην Κύπρο δημιούργησε ένα πρόσκαιρο κλίμα συγκινησιακής φόρτισης το οποίο ξεφούσκωσε αμέσως μετά, επιβεβαιώνοντας αυτούς που πιστεύουν ότι κι αυτοί οι ήρωες χάθηκαν χωρίς η θυσία τους να πιάσει άμεσα τόπο. Αντίθετα, τις ίδιες ακριβώς ημέρες, η προσάραξη της τουρκικής φρεγάτας στην Κω κατέδειξε το μέγεθος της αφασίας μας, αφού ο μόνος προβληματισμός μας ήταν αν θα την αποκολλήσουν ελληνικά ή τουρκικά ρυμουλκά! Ούτε μια στιγμή δεν έγινε η σκέψη να ερευνηθούν τουλάχιστον οι συνθήκες προσάραξης, ώστε τυχόν διαπίστωση αβλαβούς διέλευσης να είναι αποτέλεσμα δικών μας ερευνών και όχι να υπακούσουμε εξ ανάγκης και αδυναμίας στις γελοίες δικαιολογίες των Τούρκων.

Δεν μπαίνει πια θέμα μετατροπής της Ελλάδας σε τουρκικό προτεκτοράτο. Αυτό έχει ήδη γίνει. Οι Τούρκοι ορίζουν το εύρος των χωρικών μας υδάτων, υπερίπτανται πια και των χερσαίων εδαφών μας ανενόχλητοι, και το μέλημα του υπουργείου Εθνικής Αμύνης είναι να μην δημοσιοποιούνται τα στοιχεία των παραβιάσεων αυτών.

Ο προβληματισμός πια έχει μεταφερθεί στο μέγεθος των υποχωρήσεων, αφού η αναγκαιότητα αυτών θεωρείται δεδομένη. Κι αυτή είναι η πρώτη μεγάλη νίκη των Τούρκων. Μας έχουν πείσει για την ήττα μας κι εμείς το έχουμε αποδεχθεί βουβά, σχεδόν με ανακούφιση, γιατί έτσι, πιστεύουν οι κοσμοπολίτες διανοούμενοί μας και οι κυβερνήτες μας, δε θα χρειαστεί καν να πολεμήσουμε. Απλώς θα παραδώσουμε ό,τι μας ζητηθεί, ευελπιστώντας η καλή διαγωγή μας να μετριάσει τη βουλιμία των Τούρκων.

Βέβαια το αντίθετο θα γίνει. Η υποχωρητικότητά μας είναι αυτή που μας οδηγεί στον πόλεμο, αφού ανοίγει την όρεξη των Τούρκων σε απαιτήσεις που δε θα είναι δυνατό ακόμα και εμείς να ικανοποιήσουμε. Έτσι, η χώρα σέρνεται πια στον πόλεμο, δίχως πολεμική βιομηχανία, την οποία διέλυσαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις και δίχως προοπτική νίκης.

Αθήνα, Τρίτη 13 Αυγούστου 1996

Η προοπτική αυτή δεν στενοχωρεί ιδιαίτερα την κυβέρνηση και τους κονδυλοφόρους μας. Η Τουρκία έχει ήδη βρει στο πρόσωπο του Λεωνίδα Κύρκου ένα συνεπή υπερασπιστή της συνεκμετάλλευσης του Αιγαίου. Ο Συνασπισμός, οι Αμερικάνοι και οι Τούρκοι αντιτίθενται επίσης στο ενιαίο αμυντικό δόγμα Ελλάδας-Κύπρου, το οποίο δεν φαίνεται να έχει έρεισμα και στην ευνουχισμένη κοινή γνώμη, η οποία αγνοεί ότι το κόστος υλοποίησης του δόγματος έχει αναλάβει η Κύπρος, ενισχύοντας έτσι τις ελλαδικές ένοπλες δυνάμεις. Κι αν οι μοσχαναθρεμμένοι διανοούμενοί μας είναι ανίκανοι να δουν ότι οι Κύπριοι και Ελλαδίτες είναι ένας λαός, θεωρώντας τους Κύπριους αλλοεθνείς, ας υποστηρίξουν το ενιαίο αμυντικό δόγμα ως εφαρμογή διεθνιστικής αλληλεγγύης προς ξένο κράτος που έχει δεχτεί επίθεση και κατοχή τμήματός του από ιμπεριαλιστική δύναμη!

Έχει τονιστεί επαρκώς σ' αυτό το περιοδικό ότι το δίλημμα στις σχέσεις με την Τουρκία δεν είναι "πόλεμος ή ειρήνη", αλλά "αντίσταση ή υποταγή". Επί πλέον, η υποταγή πάει χέρι χέρι με τον πόλεμο, ενώ η έγκαιρη αντίσταση στις όποιες επιβουλές της Τουρκίας θα μπορούσε ίσως και να τον απομακρύνει. Γιατί πια αμφιβάλλω σφοδρά αν μπορεί να το κάνει. Τα χρονικά περιθώρια είναι τόσο στενά και η αδράνειά μας τόσο μεγάλη, που είναι πια ελάχιστος ο χρόνος για τη διαμόρφωση αποτρεπτικής πολιτικής ακόμα κι αν υπάρξει λαϊκή αφύπνιση. Άλλωστε και τώρα, τα εισηγούμενα εξοπλιστικά προγράμματα αφορούν εισαγωγές όπλων και όχι δημιουργία πολεμικής βιομηχανίας.

Η Τουρκία είναι έτοιμη να ξεκινήσει μια σειρά πολέμων με τους γείτονές της και οι πιθανότεροι πρώτοι αντίπαλοί της είναι η Ελλάδα και η Συρία. Έτσι λοιπόν, ο πόλεμος είναι ίσως επί θύραις άμεσα, πολλοί υποστηρίζουν μετά τις αμερικάνικες εκλογές και πριν να εκπνεύσει ο χρόνος πρωθυπουργίας του Ερμπακάν, ο οποίος θα αποτελέσει το ισλαμικό άλλοθι των Τούρκων. Περιμένουμε άραγε μοιρολατρικά εκατό χρόνια αργότερα, το μαύρο '97 του δικού μας αιώνα;

Ανεξάρτητα από την έκβαση του επερχόμενου πολέμου, έχουμε ήδη εκκρεμότητες με τους Τούρκους στην Κύπρο, στα Ίμια, στην Ίμβρο και Τένεδο, στη Μικρασία, τον Πόντο και την Ανατολική Θράκη. Από χρόνια έχουμε το δίλημμα αντίσταση ή υποταγή, στο οποίο μέχρι τώρα έχομε απαντήσει μόνο υποτασσόμενοι, και πιθανόν έτσι θα συνεχίσουμε. Το κράτος των Αθηνών αυτό επιτάσσει.

Για να υπάρξει μια αφύπνιση από το λήθαργο του λαού μας θα πρέπει να υποστούμε και νέο τυχόν ακρωτηριασμό μας; Έχουμε το ιστορικό παράδειγμα του τί ακολούθησε το 97. Κι αν αυτό γίνει, τότε το μόνο εύκολο θα είναι να απαντήσουμε, έστω και καθυστερημένα. **Γιατί τις δυνατότητες τις έχουμε, μόνο η βούληση μας λείπει.** Κι ένας συνειδητοποιημένος λαός, και τις κυβερνήσεις των γραικύλων θα αποτινάξει, και στο προβοκατόρικο δίλημμα "πόλεμος ή ειρήνη" θα απαντήσει "όχι στην ειρήνη των νεκροταφείων". Την ανάλογη θέση την έχουμε υποστηρίξει με συνέπεια και σε άλλους χώρους, ήδη από τότε που οι προκάτοχοι του Συνασπισμού μαζί με τις δεξιές και παπανδρεϊκές κυβερνήσεις μιλούσαν για "-κοινωνική ειρήνη", ώστε να παγιώσουν το δυσμενές κλίμα για τους εργαζόμενους που επιβαλλόταν, και τα κατάφεραν. Η τόσο φορτισμένη χρονολογία του "'97" απέχει πια μόνο λίγους μήνες. Ας ελπίσουμε ότι δεν θα χρειαστεί να θέσουμε το στοίχημα για το εάν θα το ακολουθήσει και ένα αντίστοιχο "'12"! ■